

SEANCES DU MARDI 15 JUILLET 1986
VERGADERINGEN VAN DINSDAG 15 JULI 1986

ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERING

SEANCE DU SOIR
AVONDVERGADERING

SOMMAIRE:

PROJET DE LOI (Discussion):

Projet de loi portant des dispositions fiscales.

Discussion générale (reprise). — *Orateurs*: MM. De Smeyter, Lepaffe, Van In, de Wasseige, M. Eyskens, ministre des Finances, p. 1682.

INHOUDSOPGAVE:

ONTWERP VAN WET (Bespreking):

Ontwerp van wet houdende fiscale bepalingen.

Algemene beraadslaging (hervatting). — *Sprekers*: de heren De Smeyter, Lepaffe, Van In, de Wasseige, de heer Eyskens, minister van Financiën, blz. 1682.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

M. Nicolas, secrétaire, prend place au bureau.

De heer Nicolas, secretaris, neemt plaats aan het bureau.

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 19 h 25 m.

De vergadering wordt geopend te 19 u. 25 m.

ONTWERP VAN WET HOUDENDE FISCALE BEPALINGEN

Hervatting van de algemene beraadslaging

PROJET DE LOI PORTANT DES DISPOSITIONS FISCALES

Reprise de la discussion générale

De Voorzitter. — Wij hervatten de algemene beraadslaging over ontwerp van wet houdende fiscale bepalingen.

Nous reprenons la discussion générale du projet de loi portant des dispositions fiscales.

Het woord is aan de heer De Smeyter.

De heer De Smeyter. — Mijnheer de Voorzitter, de Rijksschuld is tot boven de 5 000 miljard opgelopen en stijgt nog jaarlijks met meer dan 600 miljard.

Het kan niet blijven duren, zingt de huidige regeringcoalitie, en daar is zeker iets voor te zeggen, hoewel ons vóór de parlementsverkiezingen werd voorgehouden dat drie vierde van de weg was afgelegd. De huidige regering-Martens VI, heeft daarom een nieuw plan uitgewerkt om het overheidstekort terug te brengen tot 8 pct. van het BNP.

Men kan allereerst de beschouwing maken waarom deze norm wordt gehanteerd. Indertijd hanteerde men de gouden regel dat alleen de investeringen mochten worden gedekt door leningen, maar dan zou men dubbel zoveel moeten besparen als de regering zich nu voorneemt.

Velen wijzen erop dat het niet gaat om «200» — is het 195 of 199? — miljard netto-besparingen, maar om bruto-besparingen; anderen twifelen eraan of een aantal van de aangekondigde besparingen geen papieren besparingen zullen blijken te zijn. Hoe dan ook, bij heel wat bevolkingsgroepen, die zich bijzonder getroffen voelen, heerst onvrede en onrust. Wanneer komt er een einde aan al die besparingen?

De oppositie laat hierbij opmerken dat de slogan van de coalitie dat er geen nieuwe belastingen komen, louter formalistisch is. Immers, wat zijn de nieuwe maatregelen anders dan het afnemen van de burger van voordelen die hij heeft of het opleggen van nieuwe lasten door tariefverhogingen.

Vooraf wens ik een aantal beschouwingen te formuleren bij de opzet van dit fiscaal programma.

Zoals bekend, wil de regering 195 miljard besparen, waarvan nog 52 miljard dit jaar en de rest in 1987 moet worden gerealiseerd. De sociale sector moet hierbij het meest inleveren.

Dit spaarplan is een vergissing. Het is een uitvloeisel van een budgettaire obsessie. Van beleid is nu geen sprake meer.

Bovendien hebben studies van de Generale Bank en van de Kredietbank aangetoond dat het begrotingstekort niet zo groot is als minister Verhofstadt doet uitschijnen. De hele budgettaire sanering wordt als alibi gebruikt voor een verregaande privatisering van overheidsbedrijven en -diensten.

Daarnaast wil men volgens de neoliberale filosofie een ongelijkheidsmodel invoeren, een elitemodel waarbij de elite voor de welvaart zorgt, die dan wel zal doorsijpelen naar de lagere klassen.

Een tweede beschouwing is dat het spaarplan regelrecht ingaat tegen de huidige gunstige economische toestand veroorzaakt door de daling van energieprijzen, dollarkoersen en rente.

Het beleid is integendeel inflatoir en betekent een rem op de gunstige evolutie. Bedrijven maken op het ogenblik enorme winsten. Er is dus ruimte om iets te doen voor nieuwe tewerkstelling. Het patronaat weigert dit en wordt daarin gesteund door de regering.

Ten derde, het verlies aan arbeidsplaatsen. De heer Verhofstadt geeft toe dat er jobs verloren zullen gaan en spreekt over 20 000. Volgens mijn inlichtingen zullen dit er zeker meer dan 36 000 worden.

Privatisering van overheidsdiensten: De winstgevende delen van overheidsdiensten worden systematisch naar de privé-sector overgeheveld terwijl uitsluitend de verlieslatende delen overheidsinitiatief blijven. Een volgende stap zal waarschijnlijk het verkopen van overheidsaandelen zijn van Sidmar, ALZ. Deze privatisering beperkt zich niet tot de economische sector maar wordt ook tot de sociale sector uitgebreid, bijvoorbeeld het Fonds voor beroepsziekten: de verzekering voor beroepsziekten moet nu privé gebeuren.

Er is veel onrechtvaardigheid. Men wil bewust ongelijkheid creëren. Het pensioensparen is daar een voorbeeld van. Voor 1987 is er 2,5 miljard ingeschreven als fiscale gift voor de pensioenspaarders.

Waarom voert de regering zulk beleid? Niemand kan ontkennen dat Martens V na zijn aantreden, einde 1981, blijk heeft gegeven van een dynamische aanpak. De regering wist waar ze naartoe wou en nam ook maatregelen in die zin. Langzaam takelde met het zelfvertrouwen en de hechtheid van de ploeg, ook het dynamisme af.

Wie moet op het ogenblik niet terugdenken aan het groots aangekondigde spaarplan van 15 maart 1984? Martens V pakte toen uit met een meerjarenplan voor de sanering van de openbare financiën. Het plan betrof een nettobedrag van ongeveer 250 miljard op jaarbasis tegen 1986 en zou ons brengen tot een netto te financieren saldo van 7 pct. van het bruto nationaal produkt.

Vandaag horen we echter dezelfde voornemens. Wat is er dan sinds 1984 gebeurd? Is het spaarplan soms dode letter gebleven? Heeft de inlevering van indexsprongen en bijzondere heffingen dan geen enkel effect gehad?

Uiteindelijk kan men moeilijk aan de vaststelling voorbij dat sinds einde 1984 Martens V, *Vbis* en VI in een rondje zijn blijven lopen. Alles begon met de actualisering die men vanaf einde 1984 voorbereidde. Vanaf dat ogenblik sloeg de verkiezingskoorts toe en kwamen er brede bressen in het saneringsfront. Eerste minister Martens bepleitte en verkreeg van de meerderheid het uitstel van de verkiezingsdatum.

Het spaarplan kon nog worden afgewerkt in de Rijksmiddelenbegroting 1986 die Martens V medio 1985 zou voorbereiden. Op 15 maart 1985 kwam de nieuwe regeringsmededeling met daarin als liberale verwezenlijking, het meerjarenplan voor belastingverminderingen na de verkiezingen. Hiermee kreeg de liberale familie van de Eerste minister een verkiezingscadeau dat de forse stijging van de belastingen tijdens Martens V moest doen vergeten. De budgettaire compensaties voor deze belastingverminderingen werden ad calendae graecas uitgesteld.

De verstandhouding in de regering ging evenwel vanaf toen duidelijk bergaf. Men kon spreken over een totale blokkering. Martens *Vbis* was alleen nog een overgangskabinet tot de vervroegde verkiezingsdatum van 13 oktober 1985. Op de agenda van deze regering stonden de fiscale en sociale herstelwet en een ontwerp van verklaring tot grondwetswijziging.

Het opstellen van de ontwerp-begroting 1986 werd doorgeschoven naar de volgende regering. Ook het ontwerp van verklaring tot grondwetswijziging kwam er niet. In de verkiezingskoorts die volgde, was er daarna zeker geen plaats voor het harde saneringswerk. Liever wees men op de zogenaamde goede resultaten van de vorige jaren en de perspectieven die ontstonden.

De periode na 13 oktober bracht echter ontuchteringen mee voor de kiezers die nog in het Martens V-recept geloofd hadden. Niet alleen bleek de vorming van Martens VI geen vloeiende operatie — de regering trad pas eind november aan — maar bovendien wezen de cijfers van 1985 langzaam maar zeker een zeer pijnlijk resultaat aan. Het netto te financieren saldo voor 1985 liep uit tot 571 miljard of 12 pct. van het BNP. Martens VI ontdekte dag na dag zware budgettaire erfenissen, niet van de socialisten, maar van... Martens V.

De opmaak van de Rijksmiddelenbegroting 1986 — dit is uiteindelijk toch de operatie waar deze regering nu reeds meer dan een half jaar mee bezig is — is dan ook niet geheel onverwacht een zware dobber geworden.

De cijfers van Martens VI leidden ertoe dat zelfs niet geprobeerd werd de begroting onder controle te krijgen.

Had men de verkiezingen, zoals wettelijk was bepaald, in mei 1985 gehouden, dan had men de ontsparing van de begroting van 1985 tijdens de tweede helft van dat jaar kunnen voorkomen en had men in de herfst van 1985 correcte cijfers kunnen gebruiken. Vele tientallen miljarden gingen aldus verloren. Ook voor de overheidsfinanciën geldt het gezegde *time is money*; tijdverlies ingevolge de politieke manipulaties wordt ook hier duur betaald.

Ondanks alle forse inleveringen op de niet-rente-uitgaven, ondanks de recordverhoging van de fiscale en parafiscale druk, ondanks de doorschuifoperaties van de lasten van de openbare schuld, kwam er van een sanering van de openbare financiën niets in huis. De voornaamste oorzaken hiervan waren de blijvende toename van de werkloosheid en de nefaste gevolgen van de deflatie op de inkomsten. Deze beide factoren veroorzaakten een sneeuwbal effect inzake rentelasten. Per saldo lag het begrotingstekort op het einde van Martens V dan ook 240 miljard hoger dan in het regeerakkoord was vermeld.

En hierdoor moet de burger het opnieuw ontgelden. De ziekte-uitkeringen worden voor 1,11 miljard meer belast, de werkloosheidsuitkeringen voor 200 miljoen meer belast, de sociale voordelen in de bedrijven worden afgeschaft voor 2 miljard, de bruggepensioneerden worden voor 400 miljoen meer belast en de afschaffing van de aftrek van de aanvullende mutualiteitsbijdragen moet 1,6 miljard opbrengen.

Ruw geschat zal de belastingverhoging op deze uitkeringen 12 à 15 miljard opbrengen, terwijl opnieuw geschenken gaan naar degenen die ze niet eens nodig hebben.

De investeringsaftrek voor lesauto's kost 50 miljoen, de verlaging van de vennootschapsbelasting met 2 pct. kost 4 miljard. En dan zijn er nog de vermindering van nalatigheids- en moratoriumintresten tot 0,8 pct., de fiscale steun voor huispersoneel, de teruggave van registratierechten bij wederverkoop. Verder zal het belastingstelsel van de inkomsten van door de Staat uitgegeven of gewaarborgde leningen worden gewijzigd met betrekking tot het herfinancieren en met het oog op het welslagen van de voorgenomen operatie inzake intrestlasten van de openbare schuld.

Wat de kleintjes ontnomen wordt, wordt rijkelijk aan de bezitters uitgereikt.

Daarenboven, wordt in nieuwe en nog grotere fiscale uitgaven voorzien bij de invoering van het pensioensparen; de fiscale opbrengst tengevolge van de BBI-actie bij de fraudeurs wordt afgezwakt voor ruim 6,5 miljard.

Terwijl de loontrekkenden en sociaal gerechtigden een nieuwe indexsprong opgelegd krijgen, worden een aantal hoge-inkomsttrekkers van de speciale bijdrage vrijgesteld. In dit debat zullen mijn collega's van de SP punt voor punt deze onrechtvaardige maatregelen belichten tot in hun kleinste details.

Dat de belastingdruk in België groot is, zal wel niemand betwisten. Maar voor sommige economische activiteiten blijkt die druk evenwel niet altijd even groot te zijn.

België's grootste 5 000 bedrijven hebben hun nettowinst meer dan verdubbeld. 50 miljard in 1983; in 1984 werd het 117 miljard. De winst was in 1983 3,4 pct. van de toegevoegde waarde; in 1984 is dat 7,1 pct. geworden. De toegevoegde waarde zelf steeg dan nog eens met 200 miljard om 1 640 miljard te bereiken.

En toch, 40 pct. van de Belgische bedrijven betaalden in 1983 geen frank belastingen. En als ze belastingen betalen, dan is het veel minder dan ze in werkelijkheid verschuldigd zijn, naar schatting 90 miljard, nu reeds tot meer dan 125 miljard opgelopen.

In de praktijk betalen de vennootschappen slechts 27 pct. belastingen op hun brutowinst, wat een heel stuk lager ligt dan het officiële tarief van 48 pct., eerst verlaagd tot 45 pct. en nu tot 43 pct. teruggebracht.

Bovendien waren in 1983 40 pct. van de ondernemingen die winst maakten zelfs volledig vrijgesteld van vennootschapsbelasting, door de ingenieuze combinatie van alle mogelijke fiscale aftrekken en steunmaatregelen.

In 1984 betaalden de overige 60 pct. van Belgische vennootschappen 135 miljard belastingen. Indien alle ondernemingen de volle pot zouden betalen, zou de fiscus tweemaal rijker zijn geworden. Deze cijfers hebben geen betrekking op belastingen, die frauduleus ontdoken worden. Het gaat om belastingen, die volledig reglementair door de mazen van het fiscale net vallen.

Mag ik verwijzen naar de verklaringen van VBO-patroon Leysen: «Wanneer de Staat iets zinnigs wil doen met zijn geld, kan hij bijvoorbeeld rentetoelagen geven in plaats van subsidies aan bedrijven die ten dode zijn opgeschreven...» En verder: «Weet u dat er in België twee keer zoveel subsidies worden uitgekeerd dan de gezonde ondernemingen aan belastingen betalen?» Het ondernemersconcept van André Leysen past duidelijk hoegenaamd niet in de politiek die in België sinds jaren gevoerd wordt. Men kent toch de repliek hierop van minister Eyskens. «De heer Leysen heeft ook nog andere, voor hem persoonlijke ideeën, met name over de successierechten.» Spijtig worden deze dan nog gedekt door twee ministers. «De kruik gaat zo lang te water tot ze breekt» is een oud spreekwoord; en het is nog waar ook!

Volgens recente fiscale statistieken gaf meer dan de helft van de handelaars en vrije beroepen in 1984 een belastbaar inkomen aan beneden de 250 000 F. De gemiddelde aftrek, bijdragen RSZ en het personeel inbegrepen, bedroeg 760 000 F. 75 pct. verdiende officieel minder dan 500 000 F. Bovendien blijven deze inkomsten vrijwel constant doorheen de jaren en evolueren ze zelfs niet met de inflatie. Dit heeft te maken

met het kunstmatig opdrijven van de bedrijfslasten. Een besparing van 3 pct. is hier ongeveer 10 miljard waard.

Enkele weken geleden nog maakte de minister van Financiën bekend dat de gewone controles op de belastingaangiften vorig jaar 59 miljard hadden opgeleverd. Een groot deel daarvan heeft wellicht betrekking op deze bedrijfslasten. In de programmawet worden slechts mineure maatregelen genomen om deze «kosteninflatie» in te dijken.

Er wordt amper 13 miljard verwacht van afgebroken flagrante misbruiken, maar bepaalde bekende fiscale mechanismen, die handenvol geld kosten, zoals de forfaitaire aftrek voor belastingen in het buitenland, blijven ongemoeid.

Merkwaardig is ook dat met name een aantal banken relatief veel minder belastingen betalen dan wat redelijkerwijs zou kunnen worden aangenomen. Hier is helemaal geen sprake van fiscale fraude, alleen maken deze banken gebruik van de mogelijkheden die hun door het Wetboek van de inkomstenbelastingen worden geboden. De drie voornaamste banken van het land, de Generale Bankmaatschappij, de Bank Brussel Lambert en de Kredietbank, betalen elk weliswaar meer dan één miljard frank belastingen per jaar, maar wanneer het totale bedrag aan belastingen in verhouding wordt gebracht tot het bruto-beheerresultaat, verminderd met de afschrijvingen op roerende en onroerende activa, blijken de belastingpercentages voor 1984 te variëren van bijna 12 pct. voor de Generale Bankmaatschappij tot 22 pct. voor de Bank Brussel Lambert, veel minder dus dan de officiële vennootschapsbelasting van 45 pct.

Uit de gepubliceerde jaarverslagen van deze banken is niet uit te maken hoeveel ze precies aan vennootschapsbelasting hebben betaald. Enkel bij de Kredietbank kan men vernemen hoeveel deze bank betaalde aan belastingen op inkomsten. Voor 1984 was dit welgeteld 8,3 pct. of 530 miljoen. Voor 1982 en 1983 was dit respectievelijk 11,4 pct. of 853 miljoen, en 15 pct. of 1 084 miljoen. Dit alles is beduidend minder dan wat de officiële vennootschapsbelasting bedraagt. De reden hiervoor is geen geheim. Ik verwijs naar de artikelen 18 en 96 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen.

Ik dacht, misschien naïef, en vermits de minister van Financiën nog beter de betaalde belastingpercentages kent, dat de fiscale programmawet, die nu wordt behandeld, het geld voor de staatskas zou halen waar het in grote hoeveelheden te rapen ligt. Helaas, de minister verklaarde in zijn inleiding dat vele kleintjes samen ook een groot maken. En dat is juist. Men vindt immers de aanpak terug van brugpensioenen, pensioenen, werklozen, zieken, vrije mutualiteitsbijdragen, de sociale voordelen. De financiële lobby van de PVV haalde het op de christen-democraten. Een becijfering van het onderhavige ontwerp geeft weer 30 miljard, die na herverdeling leiden tot een nuloperatie.

En hier moet ik aan een eigenaardige vaststelling herinneren. Wat vaag vermoed werd, is nu ook wetenschappelijk bewezen. Onze regeringen, Martens VI inbegrepen, doen op fiscaal en financieel gebied het tegendeel van wat ze zelf beweren.

Sedert 1960 kende de jaarlijkse gemiddelde belastingdruk een stijging van 2,6 pct. Wanneer er socialisten in de regering zitten, is dat percentage lager, namelijk 2,2 pct., en met de liberalen is er een stijging tot 3,3 pct. De gangbare excuses over dit merkwaardig verschijnsel zijn niet geldig. Het gaat, bijvoorbeeld, niet om een «vertraging» in de fiscale uitwerking van rooms-rode maatregelen, die pas onder rooms-blauwe opvolgers aan het licht kwamen.

In het politieke jaarboek voor 1984, uitgegeven door *Res Publica*, maakt de Leuvense professor De Grauwe het beeld compleet. Onder centrum-rechts stegen de totale staatsuitgaven sinds 1960 met gemiddeld 3,1 pct. per jaar en onder centrum-links met slechts 2,8 pct. De uitgaven voor sociale zekerheid stijgen nog sneller dan het geheel, namelijk met 4,8 pct. onder rooms-blauwe regeringen en met 3,5 pct. onder rooms-rode regeringen.

Heren van de PVV en de PRL, het Belgisch collectivisme, dat u beweert te bestrijden, zit dus niet daar waar het meestal met de vinger wordt nagewezen.

Mijn conclusie is dan ook dat de sanering van de overheidsuitgaven dus beter kan worden aangepakt door een regering met Willy Claes dan door een met Willy De Clercq. De partijprogramma's verschillen wel, maar het beleid valt net omgekeerd uit. Vandaar dat niemand gelooft in belastingvermindering, u misschien ook niet, maar vast en zeker de patroonsorganisatie VBO niet, althans volgens haar beoordeling van het Sint-Annaplan, en de sociale-uitkeringsgerechtigden ook niet, die meer gaan betalen om minder te ontvangen.

Professor De Grauwe toont zelfs met cijfers aan dat coalities met de liberalen erbij « big spenders » en « big taxers » zijn. De politieke kleur van een regering is hierbij van geen belang, vermits toch de pressiegroepen en corporatieve belangen dwarsdoor het Parlement en achter de coulissen de eigenlijke macht uitoefenen.

Professor De Grauwe is formeel. De blote cijfers zijn voldoende duidelijk: de ware sinterklaaspolitiek komt niet van kabinetten met linkse deelname. Uw theorie van « nuloperatie » is dus ten eerste in twijfel te trekken en zou weer eens, zoals altijd, omgekeerd kunnen uitvallen.

Opvallend is ook de belangrijke plaats die toekomt aan de fiscaliteit als beleidsinstrument voor de politiek die Martens VI op de meest uiteenlopende terreinen wenst te voeren. Heel de sociaal-economische politiek puilt als het ware uit van fiscale ingrepen. Dit algemeen gebruik van de fiscaliteit voor alles en nog wat is niet nieuw en was in essentie ook reeds aanwezig onder Martens V. Er is evenwel een zekere gradatie en een duidelijke invloed van het PVV-programma, dat deze « overbelasting » van het fiscale ook bevatte, waar te nemen.

Een eerste vaststelling is toch wel de scherpe tegenstelling die op het vlak in het regeerakkoord verscholen zit tussen, enerzijds, het gebruik van de fiscaliteit, wat niet anders kan dan langs ingrepen en aanvullingen binnen de fiscale wetgeving, en, anderzijds, het onder het hoofdstuk « fiscaliteit » voorkomend beginsel van het verder harmoniseren en vereenvoudigen van de fiscale wetgeving. Op dit vlak zit de nuance trouwens reeds in het regeerakkoord, dat niet spreekt over harmonisering en vereenvoudiging, maar wel over het verder zetten van de inspanningen om de fiscaliteit te harmoniseren en te vereenvoudigen.

Een tweede vaststelling is dat het gebruik van de fiscaliteit altijd voorgeschreven wordt als stimulans, nooit als sanctie, en dat er dus een tegenstelling ontstaat tussen het regeerakkoord in het algemeen en het hoofdstukje « begroting en fiscaliteit » in het bijzonder, waarin staat dat er « geen enkele bestaande heffing mag worden verhoogd worden en geen nieuwe ingevoerd ».

De vraag rijst dan ook of de regering wel tot een sanering van de overheidsfinanciën wil komen.

Vooraleer in te gaan op de fiscaliteit naar de begroting toe of het zuiver fiscale, willen we even het gebruik van de fiscaliteit voor andere doeleinden opsommen en toelichten. Een opvallende vaststelling hierbij is de nieuwe plaats van de algemene fiscale maatregelen ten opzichte van het bedrijfsleven. In 1981 kwam de fiscale ondernemingspolitiek voor als eerste kostprijs-element onder punt 2 betreffende de exportgeleide groei en de beheersing van de kosten. Pas na de fiscale voorstellen behandelde men achtereenvolgens de financiële kosten — met de koninklijke besluiten nrs. 15 en 150 —, de energiekosten, de loonkosten, de marges in de distributiesector. Bij Martens VI is de fiscaliteit verdwenen onder de hoofding « concurrentievervalsing » en vinden we onder deze titel alleen nog een zuiver loonbeleid.

Is de vennootschapsbelasting nu haar karakter van kostelement kwijt of gaat men ervan uit dat het niveau van de Belgische vennootschapsbelasting ondertussen vergelijkbaar is met dit van onze belangrijkste handelspartners?

Verder vrezen wij in de komende jaren een verdere wildgroei van de fiscale uitgaven die men beweert te willen verminderen, en dit via drie wegen. Ten eerste, de regering wil nieuwe belastingverminderingen invoeren voor de betere inkomenscategorieën: geschoolden, technici en kaderleden. Zij wil in dit verband bijvoorbeeld ook het pensioensparen, het PPR of de tewerkstelling van huispersoneel fiscaal aantrekkelijk maken. Ook de sterke bedrijven zullen fiscale voordelen genieten: fiscale stimuli hebben voor bedrijven, in tegenstelling tot subsidies, maar waarde voor zover de bedrijven belastbare winst hebben.

Ten tweede, wil de regering de zelfstandigen en de vrije beroepen via het ontwerpen van nieuwe vennootschapsvormen aangepast aan hun activiteit, fiscaal overplaatsen van de personenbelasting naar de vennootschapsbelasting. Ten derde, overweegt de regering de gewone loonsverhogingen te vervangen door extra-legale pensioenen en winstuitkeringen, waardoor het beschikbaar inkomen reël kan toenemen, zonder onderworpen te zijn aan de normale tarieven van de personenbelasting.

Deze tendensen zitten duidelijk in dit ontwerp. Ze vormen misschien wel de belangrijkste fiscale wijzigingen. De ongecoördineerde en verspreide aanpak ervan roept hierbij heel wat vragen op en zal in de toekomst zeker tot problemen, misbruiken en vooral een verdere averechte herverdeling aanleiding geven. Hier ligt de eerste duidelijke liberale klemtoon in het fiscale beleid.

Wanneer we het hoofdstukje fiscaliteit van 1981 met dit van nu vergelijken treft ons een zekere systematiek.

De zin uit 1981 « de regering zal de huidige globale fiscale en parafiscale druk niet verhogen, doch wel de actieve bevolking aanmoedigen door een herschikking van de fiscaliteit op de arbeid en het gezin! » wordt ten dele overgenomen. Het tweede positieve element valt weg en wordt ingeruild tegen het uitvoeren van de wet op de belastingvermindering. Het heet nu: « Noch de fiscale, noch de parafiscale druk zullen onder deze legislatuur worden verhoogd. Evenmin zullen nieuwe overheidsheffingen worden ingevoerd of bestaande verhoogd. »

Martens V doorbrak dit principe reeds in 1983. Om de budgettaire norm te halen besliste men toen 5,5 miljard aanvullende fiscale ontvangsten. Een jaar later stelde het spaarplan al voor 30 miljard nieuwe belastingen voorop, dit wil zeggen 25 miljard fiscale uitgaven en 5 miljard belastingverhoging op de pensioenen. Nu is het duidelijk dat de regering deze keer bij het afwegen van de fiscale norm ten opzichte van de begrotingsnorm, de fiscale norm laat primeren.

Bovendien bevat het regeerakkoord zelf reeds de eerste belastingverhoging door in het budgettaire luik te verwijzen naar de harmonisering van het fiscaal regime van de brugpensioenen met dat van de pensioenen. Wat een liberale logica!

Anderzijds moet worden vastgesteld dat de belastingstop zeer ruim verwoord werd. In de tweede zin spreekt men trouwens over « overheidsheffingen », dus ook over indexsprongen en alle mogelijke « tijdelijke of speciale » bijdragen. Ook deze opening werd dus schijnbaar gedicht en of dit een liberale dan wel een ACV-eis was, weten wij niet.

Tegenover de belofte van 1981 om tegen 1983 de personenbelasting grondig te hervormen, op basis van eenvoud, rechtvaardigheid en efficiëntie met het oog op de familiale progressiviteit, het verminderen van het overdreven niveau van de marginale aanslagvoeten en de gelijkschakeling van alle reële inkomens, staat nu de koninklijke commissaris voor de harmonisering en vereenvoudiging van de fiscaliteit.

Ook hier rijst de vraag of wat in de vier jaar Martens V niet kon, nu plotseling wel zal gaan.

De vereenvoudiging is tegenstrijdig met het overdreven gebruik van de fiscaliteit als economisch instrument. We kunnen ons verheugen over de eerlijkheid van de onderhandelaars die nog wel eenvoud, maar geen rechtvaardigheid meer als doel vooropstellen.

De derde fiscale pijler van het regeerakkoord van 1981 was het sterker optreden tegen fiscale fraude: « De structuren en de werkmethoden van de betrokken administraties moeten daartoe worden herzien onder meer door betere samenwerking tussen de verschillende diensten en hun versterking in het kader van de mobiliteit. Maatregelen zijn vereist om de bewuste fraude en misbruiken afdoend gerechtelijk te vervolgen met eerbiediging van de algemene regels en het strafrecht. »

In het nieuwe regeerakkoord vindt men het woord fraude niet meer terug, eerder het tegendeel: « De correcte inning van de belasting en rechtszekerheid van de belastingplichtige. »

Hier ligt dan de tweede liberale klemtoon op het fiscale vlak. Ook wij zijn natuurlijk voorstander van rechtszekerheid en van een correcte inning van de belasting. Ook de SP is voorstander van een betere fiscale voorlichting zowel binnen de administratie als naar de belastingplichtige toe, en betere betrekkingen tussen de belastingplichtige en de administratie. Waar mogelijk zullen we hieraan zeker ook onze steun toezeggen en voorstellen doen.

We willen bijvoorbeeld wijzen op de enorme achterstand voor heel wat artikelen uit het Wetboek van de inkomstenbelastingen en de commentaar, een uitgave van het ministerie zelf, die de bijbel zou moeten vormen voor het ingrijpen van de administratie. We willen ook wijzen op de moeilijkheden die ambtenaren in sommige gewestelijke kantoren ontmoeten om tijdig inzage te kunnen krijgen van circulaires enzovoort.

Voor een goede voorlichting van de burger is vooral een goede doorstroming van informatie binnen de administratie zelf noodzakelijk. We zijn er evenwel van overtuigd dat ook de regering zich hiervan bewust is en zeker een onderzoek zal starten naar de redenen waarom de officiële publicaties van het ministerie zo erg achter zijn op een aantal tijdschriften en boeken van privé-uitgeverijen.

Wij staan volledig achter voorstellen als het voorlichtingsbureau, de duidelijke belastingformulieren, de bekendmaking van omzendbrieven enzovoort, ook indien men voor deze toename van taken in een uitbreiding van het personeel voorziet. Doet men dit niet, dan zal elke objectieve waarnemer hierbij toch wel een aantal grote vraagtekens plaatsen.

Meer zekerheid voor de belastingplichtige is natuurlijk ook mooi op papier. Ook hier rijst de vraag naar de haalbaarheid in het huidige werkkader. Snellere beslissingen over bezwaarschriften zijn inderdaad gewenst en moeten mogelijk zijn. Ook de ambtshalve toepassing van belastingverminderingen is positief, zodra hierdoor althans geen nieuwe discriminatie ontstaat. Een voorbeeld: de vermindering van de onroerende voorheffing wegens kinderlast kan men maar toepassen indien men het kadastraal inkomen van de woning kent en dit wordt slechts aangegeven door degenen die een eigen woonhuis bezitten.

De uitbreiding van de effectieve personeelsformatie van de parketten voor fiscale aangelegenheden is natuurlijk positief maar wordt ten eerste overschaduwed door het koninginnestuk van de liberale rechtszekerheid: de afbraak van het initiatiefrecht van het openbaar ministerie door de verplichte goedkeuring of het bindend advies van de belastingadministratie.

Hoe onvoorstelbaar dit ook voor elke democraat is, toch wordt hier de autonomie van de gerechtelijke macht opgeofferd, net nadat gedurende enkele jaren eindelijk op dit vlak iets gebeurd. De vraag dient te worden gesteld waarom de CVP, na het voorstel-Henrion eerst te hebben geweigerd, nu plots volledig toegeeft. Was dit niets meer dan een handige zet ten opzichte van de «trouwe» KNB'ers die nog even hun rol als kiesvee moesten vervullen en nu opzij worden geschoven in de hoop dat ze dit binnen vier jaar wel allemaal vergeten zullen zijn?

Hoe kan zo iets worden verdedigd door personen die «beweren» een arbeidersbeweging die al jaren een serieuze bestrijding van de fiscale fraude eist, te vertegenwoordigen? Wij, Vlaamse socialist, zullen ons tegen dit deel van het ontwerp dan ook met hand en tand verzetten.

De Vlaamse socialisten verwerpen het ontwerp houdende fiscale bepalingen omdat:

- De regering het begrotingstekort systematisch heeft overroepen om haar plan te rechtvaardigen en daaruit de nodige argumenten heeft geput om de 195 miljard te besparen, die eigenlijk om doctrinaire liberale redenen worden voorgesteld;

- Een dergelijke operatie 's lands economie de mogelijkheid zal ontnemen om te profiteren van de internationale herleving, die zou toelaten, enerzijds, werk te scheppen en, anderzijds, het begrotingstekort te verminderen;

- De overheid en de gemeenschap de belangrijkste hefboomen worden ontnomen die voor de nodige economische groei en industriële vernieuwing moeten zorgen. Denk maar aan de afschaffing van het Fonds voor industriële vernieuwing en de vermindering van de middelen voor de buitenlandse handel en het wetenschappelijk onderzoek;

- De arbeidersbevolking en de sociaal gerechtigden eens te meer eenzijdig en onrechtvaardig worden getroffen, terwijl de ondernemingen, de financiële sector, de zelfstandigen en alle kapitaalkrachtigen groten-deels buiten schot blijven;

- Dit ontwerp uiteindelijk zal leiden tot een toenemende sociale onrechtvaardigheid, en het verlies van verschillende tienduizenden jobs.

De Vlaamse socialisten feliciteren de vele arbeiders en bedienden die zich hebben ingezet om tegen het plan van de regering te protesteren en acties te voeren. De weergalozige massamanifestatie van het ABVV op 31 mei jongstleden heeft ongetwijfeld aangetoond dat het verzet op zeer brede lagen van de bevolking en ook op het ACV kan steunen. Ingevolge de vele manifestaties, werkonderbrekingen en stakingen heeft de regering verschillende van haar oorspronkelijke plannen moeten opgeven. De SP betreurt echter het feit dat het ABVV meestal alleen stond om deze acties te voeren.

Het plan van de regering blijft niettemin onaanvaardbaar, omdat als antwoord op de eisen van de vakbonden, de regering slechts een aantal amendementen heeft voorgesteld die enkel betrekking hebben op punten die van bijkomstig belang zijn. De grote krachtlijnen van het plan blijven: handhaving van het globale en niet-gerechtvaardigde bedrag van de begrotingsbesparingen; onevenwichtige maatregelen omdat ze uitsluitend de sociaal gerechtigden treffen en dan nog vooral de werkende vrouwen; beperking van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd; verzwaring van de fiscaliteit en de lasten voor de zieken, de bruggepensioneerden, de werknemers met nepstatuten waarvan de tewerkstelling wordt bedreigd en zo verder.

De SP is van mening dat het handvest van de belastingplichtige een misleidende operatie is die elk doeltreffend optreden tegen de grote en georganiseerde belastingfraude onmogelijk zal maken.

De afschaffing van de samenwerking tussen de parketten en de Bijzondere Belastinginspectie komt over als een sociale provocatie, op het

ogenblik dat het spaarplan vrijwel uitsluitend de arbeiders, bedienden en sociaal gerechtigden treft.

Het patronaat staat voor zijn volle verantwoordelijkheid en heeft zijn politieke steun gegeven aan het spaarplan van de regering, maar engageert zich niet als het gaat over de investeringen, de werkgelegenheid, de koopkracht, de arbeidsduurvermindering en de syndicale rechten in de ondernemingen.

De Vlaamse socialisten staan erop dat er in alle vrijheid kan worden onderhandeld om tot een interprofessioneel akkoord te komen dat beantwoordt aan de bekommelingen van arbeiders en bedienden.

De SP stelt met voldoening vast dat ook de ACV-basis de sociaal onrechtvaardige maatregelen en de ongelijke verdeling van de lasten verwerpt. De SP doet een beroep op de christen-democraten om dit ontwerp, dat geen waarborgen biedt voor de koopkracht van de bevolking en de sociaal gerechtigden, niet aan te nemen. (*Applaus op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, mon premier contact aujourd'hui, avec le ministre, je l'ai eu ce matin par la radio. Avec une certaine admiration, je l'ai entendu répondre à une question qui lui était posée, qu'un remaniement ministériel l'étonnerait, parce que les membres du gouvernement forment une équipe. Il a même ajouté — je ne sais si c'est un compliment ou un reproche qu'il s'adressait en même temps à lui-même —: «Cela fait maintenant cinq ans que nous travaillons ensemble.»

Je ne crois pas que ce soit la nouvelle la plus rassurante. Je constatais néanmoins cette curieuse habitude qu'on a en ce moment de dissimuler au maximum des dissensions, des difficultés, des ruptures et des éclats de voix pourtant connus de tous.

Vous avez tenu d'ailleurs, monsieur le ministre, un discours auquel nous commençons à être habitués, mais qui mérite peut-être, en cette discussion générale, quelques réflexions.

D'un côté, vous dites: «La pression fiscale et parafiscale sur les personnes physiques est incontestablement trop lourde et difficile à régler. Il faut que nous nous occupions. Mais nous nous en occuperons plus tard...» D'un autre côté, vous prenez des mesures qui, malheureusement, l'accentuent directement ou indirectement. Or, finalement, ce qui intéresse le contribuable ou celui qui doit vivre de revenus en diminution constante n'est pas de savoir si la réduction de son pouvoir d'achat résulte de la diminution d'une dépense fiscale, de l'augmentation d'un impôt ou de l'augmentation de la pression parafiscale. Lorsqu'il fait ses comptes à la fin du mois, ce qui l'intéresse, c'est ce qui lui reste. Nous constatons qu'une fois de plus les prépensionnés, les assurés sociaux, les bénéficiaires d'allocations de chômage ou d'assurances libres subissent des diminutions de leur revenus. Dans cette partie du discours, la solution est négative.

Simultanément, vous tenez pour les sociétés un discours différent et je ne dis pas que ceci ne s'impose pas dans une certaine mesure. Mais je regrette l'accusation formulée de manière particulièrement injuste par le président du groupe CVP, tout à l'heure, qui reprochait à l'opposition de ne pas présenter de solution de remplacement.

Cette accusation me paraît, en effet, au moins exagérée. J'ai pu lire dans la presse des suggestions proposées par les partis de l'opposition; d'autres ont été présentées à l'occasion des débats. En commission des Finances, par exemple, des «alternatives» limitées mais intéressantes et fructueuses ont été proposées par des parlementaires de différents partis de l'opposition.

Ces parlementaires ont formulé une remarque essentielle à mon avis: par définition, la diminution de l'impôt ne profiterait ni à de jeunes sociétés, ni à des sociétés dont les bénéfices ne sont pas encore importants, ni à des sociétés précisément en train de se restructurer pour faire face aux problèmes de la technologie actuelle. Des propositions introduites par voie d'amendements par différents partis de l'opposition ont évidemment été rejetées. Vous répétez pourtant souvent en cours de débat, monsieur le ministre, que vous partagez certaines des opinions émises par des commissaires, y compris de l'opposition. Vous avez notamment déclaré que l'adaptation que vous avez proposée au taux d'intérêt ne correspondait déjà plus à la réalité; vous avez donc noté la chose. Vous avez également estimé que le sort réservé aux prépensionnés était éventuellement injuste; de nouveau donc, vous l'avez noté. Mais cela ne se traduit pas dans les textes.

Dans ces dialogues très longs qui se poursuivent en commission et en séance publique, le même problème essentiel revient toujours: aussi longtemps que les amendements adoptés seront uniquement gouvernementaux ou de pure forme, on ne pourra reprocher à l'opposition de ne pas apporter, fût-ce dans les détails, fût-ce partiellement dans les discussions, autant de modifications que souhaitable.

Un autre élément, qui me paraît aussi frappant et qui a d'ailleurs été soulevé par d'autres, est la diversité des problèmes — pas nécessairement contradictoires — que vous traitez en même temps; elle est assez gênante dans l'analyse que nous devons effectuer des dispositions. On a abordé cet après-midi le problème de la gendarmerie. Il est évident que ce point sur lequel nous étions tous d'accord n'a pas grand-chose à voir avec l'ensemble des autres problèmes traités. On a également abordé le problème de la charte du contribuable — nous y reviendrons dans les heures qui viennent — et celui des autres dispositions. Il est vrai qu'il existe un divorce entre deux parties de ce projet.

Bien qu'elle soit discutable, je comprends la thèse de la majorité qui prétend ne cesser de s'attaquer aux gros fraudeurs. Je comprends l'opposition lorsqu'elle soutient que le nouveau système sera plus lent, plus compliqué et sans doute moins efficace que l'antérieur. Je la comprends également lorsqu'elle affirme que chaque justiciable a le droit d'être défendu aussi complètement que possible et d'être traité en fonction du délit commis; nous avons entendu tout à l'heure que commettre une fraude n'a pas toujours été un délit au sens strict du terme. Cette partie de vos dispositions fiscales paraît n'être ni heureuse ni efficace.

Est-ce à dire que, par ailleurs, votre souci de protéger le contribuable ne doit pas être rencontré? Je répondrai que si, à condition que cela se fasse avec une sincérité totale. Il ne suffira pas de créer une commission de simplification fiscale pour obtenir des résultats.

Je suis vraiment très sensible — j'ai d'ailleurs eu souvent l'occasion de m'en rendre compte dans ma pratique professionnelle — au fossé extrêmement profond qui sépare le contribuable de l'administration. Une série des mesures que vous prenez dans ce domaine peuvent d'ailleurs être encouragées, car elles permettent à ce contribuable de commencer à s'y retrouver un peu mieux. Je suis évidemment favorable à des mesures de ce genre. Je pense toutefois que l'erreur, la confusion et les difficultés rencontrées par le contribuable découlent avant tout de la complexité des textes. Chaque parlementaire, étudiant le projet qui nous est proposé actuellement, a pu se rendre compte de l'extraordinaire difficulté de compréhension, même Code en main, que présentent certains passages.

Je souhaiterais vous entendre nous assurer que les efforts de simplification vont être intensifiés, que l'accueil sera amélioré, que des explications seront données et que le but ne sera pas — ce qu'il est souvent dans les rapports individuels — d'écraser le contribuable sous beaucoup de science et sous des «à peu près» péremptoirs de certains contrôleurs des Contributions. Lorsque l'un ou l'autre a envie de traiter autrement un contribuable, la différence de connaissance ou de poids est telle qu'elle aboutit à des abus.

A plusieurs reprises j'ai déjà évoqué à cette tribune ce qui s'est passé lors de l'instauration de la TVA. Il était possible d'imposer des amendes en matière de TVA. Un certain nombre de contrôleurs, mais je ne veux pas généraliser, tenaient le raisonnement suivant et déclaraient: «Nous pourrions dans ce cas-ci vous appliquer une amende de tant de pour cent. Nous consentirions à la réduire au minimum, c'est-à-dire à 10 p.c. environ, à condition que vous acceptiez les modifications et les rectifications que voici ...».

C'est là que se situe le problème du petit contribuable. Le problème ne concerne pas les gros fraudeurs, mais les personnes qui n'ont pas la capacité de se défendre. Le gros fraudeur est généralement mieux armé; il dispose de ses propres conseillers, de son armada et suit de près l'évolution des textes de lois. Le petit contribuable qui est soumis à toutes les variations que nous imposons — et il fut rappelé en commission combien de changements successifs ont connu en quelques années les dispositions fiscales —, qui n'a pas de formation ni de moyens, qui n'a pas l'occasion de recourir à un conseiller fiscal, qui, dans son commerce ou sa petite société, est tellement noyé par ses propres problèmes qu'il est contraint de remplir sa déclaration fiscale lorsqu'il est fatigué et dans de mauvaises conditions, c'est lui qui doit être aidé.

La charte du contribuable est la charte du plus faible et c'est vers lui qu'un pas est fait. Celui-ci est encore insuffisant et je crois que ces dispositions auraient dû être séparées.

Dans l'étonnante satisfaction souvent exprimée par les membres de la majorité quant à l'ensemble du travail accompli, je voudrais souligner — car je crois que cela doit être dit dans une discussion générale —

que finalement depuis les élections, ce gouvernement ne donne pas l'impression d'avoir bien travaillé.

Val-Duchesse semble avoir été un mauvais conclave. Pour quelle raison? Je l'ignore. Ce n'est pas nécessairement par mauvaise volonté, mais les résultats sont là.

Si je considère que certaines mesures que vous proposez, notamment en matière d'avantages sociaux, vont rétroagir lorsqu'elles seront appliquées, je ne puis m'empêcher de penser que leurs malheureuses victimes, d'ailleurs touchées par surprise, paieront les conséquences des lenteurs du gouvernement.

Si encore nous avions le sentiment que vous obtenez de ceux qui vous ont élu un accord ou un soutien! Mais nous voyons depuis Val-Duchesse une dislocation se produire à tous les niveaux.

Dans le domaine de l'enseignement, la situation que vous aviez créée était déjà assez étonnante, mais nous apprenons de surcroît, grâce à vos inspecteurs des Finances — et je vous en rends hommage, monsieur le ministre —, que les calculs étaient inexacts, que les statistiques appliquées ne sont pas bonnes et que les résultats doivent changer totalement. Comme vous êtes professeur, je vous pose la question: que pensez-vous de ceux qui ont mérité le blâme de l'inspection des Finances? Mais je sais que vous travaillez ensemble et que vous vous entendez bien...

Voilà pourquoi il n'est pas possible de prendre totalement au sérieux un projet qui, je tiens à le dire, et certains membres de l'opposition partagent cet avis, contient de bonnes dispositions sur certains points mais est décevant dans l'ensemble.

Je passerai rapidement sur nos conditions de travail; d'autres en ont parlé. Nous savons tous qu'elles sont abusives, que le phénomène qui a créé les incidents entre la Chambre et le Sénat aurait été inconcevable il y a moins de cinq ans. Par votre attitude, vous contribuez, notamment en vous servant de précédents, en tournant la Constitution et en modifiant nos règles de travail, à la dégradation du système parlementaire. Voici dix ans il aurait été inimaginable qu'une commission de la Chambre ou du Sénat puisse entamer l'examen d'un projet alors que les discussions n'étaient pas terminées en séance publique dans l'autre assemblée. Cette fois, on a battu le record: non seulement le Sénat discute du projet en séance publique, mais la Chambre entame aussi son examen en commission.

Parmi les réflexions générales que nous émettons sur la politique d'ensemble, il se dégage que ce phénomène, à lui seul, est infiniment plus grave que tous les autres. Une fois de plus, le régime du bicaméralisme est remis en question. Une fois de plus, nous sommes en train de nous condamner ou bien à revoir le système en supprimant l'une des Chambres, ou bien à instaurer d'urgence un système permettant d'ordonner les travaux différemment dans un souci de plus grande efficacité.

Je ne vous cache pas que par rapport à mon arrivée voici quinze ans et à ce que j'ai pu ressentir en siégeant dans cette assemblée, je me sens aujourd'hui malheureux, mal à l'aise. Je n'ai plus le sentiment qu'on nous permet d'assurer le travail qui est le nôtre, dans des conditions normales et avec l'efficacité de règle dans un régime qui prévoit une deuxième Chambre pour corriger, amender, améliorer le travail de l'autre.

De heer Luyten. — Zeer juist! (*Applaus op de socialistische banken, op de banken van Ecolo en van Volksunie.*)

M. Lepaffe. — Dans ces conditions, il ne nous reste, monsieur le ministre, qu'à émettre un vote négatif.

Ce projet contient, certes, de bonnes intentions, et nous savons depuis longtemps que l'enfer en est pavé, mais il contient aussi, hélas, quantité de choses sur lesquelles il nous est actuellement impossible de marquer notre accord. (*Applaudissements sur les bancs socialistes.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, ik moet bekennen dat ik me enigszins onbehaaglijk voel door de wijze waarop dit debat evolueert. Wij hadden ons voorbereid op een algemene bespreking in verband met het ontwerp van wet houdende fiscale bepalingen.

Bepaalde sprekers hebben zich veroorloofd in de algemene bespreking slechts een detail van het ontwerp te behandelen, anderen zijn zo ver gegaan zelfs het algemeen regeringsbeleid bij deze materie te betrekken. Ik meen dat wij ons, hoe dan ook, aan de afspraak moeten houden. Ik heb het zo begrepen dat het de bedoeling was in dit deel van het debat

te spreken over de algemene thema's die men in het ontwerp kan terugvinden. Ik zal mij aan deze afspraak houden, wat natuurlijk niet wil zeggen dat ter gelegenheid van de behandeling van de algemene thema's soms de voor de hand liggende redenen niet zullen aanwezig zijn om op andere elementen te wijzen.

Trouwens — en hier sluit ik aan bij de vorige spreker —, als wij een stuk parlementaire traditie willen in ere houden, dan moet dit debat in openbare vergadering een résumé zijn van de besprekingen in de commissie en een voorafschaduw van de mening ten aanzien van de globale teksten en de individuele gegevens die wij in de artikelen terugvinden. Ik ga namelijk ervan uit dat niemand van ons al een uitgesproken overtuiging heeft en dat ieder van ons door de deugdelijke argumenten die de sprekers op de tribune ontwikkelden, kan worden beïnvloed om eventueel zijn initiële mening te wijzigen of de eerste indrukken aan te passen.

Wat zou het mooi zijn, mijnheer de Voorzitter, mocht de parlementaire democratie op deze ideale manier functioneren en mochten wij in deze mooie zomermaand juli 1986 iets van die aard beleven in dit gezegende land.

De heer Luyten. — Ongezegd!

De heer Van In. — Ik ben dan ook zo vrij even stil te staan bij de elementen die wij in dit ontwerp vruchteloos zoeken. Het eerste van deze elementen is ongetwijfeld dat dit ontwerp niet tegemoet komt aan het groot onbehagen van de bevolking.

Mijnheer de minister, ik herinner mij dat ter gelegenheid van een radio-uitzending, waarbij de luisteraars vragen mochten stellen, aan een priester, die aan de uitzending deelnam, werd gevraagd of belastingontduiking zonde was.

De heer De Smeyter. — Een goede vraag!

De heer Van In. — Zelfs de ethergolven waren sterk genoeg om het ongemak te laten aanvoelen van degenen die op deze vraag een antwoord dienden te geven.

Het zou natuurlijk in deze context — en wij hadden oorspronkelijk dit voornemen — interessant zijn, de wordingsgeschiedenis te maken van de fiscaliteit doorheen onze beschaving, te beginnen met Hammoe-rabi, om te eindigen met Mark Eyskens, de huidige minister van Financiën. Zoals de priester het antwoord schuldig bleef, zal ik mij van deze minder goede bedoelingen onthouden mijn algemene vaststelling uitwerken. Het onbehagen bij de hele bevolking is namelijk groot, niet alleen bij de minder-gegoeden want in deze materie is een ieder met een bepaald onbehagen geplaagd, bij voorkeur de bezittenden vermits die altijd nog iets in te leveren hebben als de minister van Financiën hen op de tenen komt staan.

Ik stel vast dat, met een effectief korps van 12 694 fiscale ambtenaren in de dienst van de rechtstreekse belastingen, de minister er niet in slaagt op eenvoudige, billijke manier en tijdig de belastingen in te kohieren en te innen.

Ik heb al gezegd dat deze discussie de weerslag moet zijn van de besprekingen in de commissie. Ik herhaal in dit forum wat een eerbiedwaardig belastingambtenaar mij een tiental dagen geleden heeft verteld, namelijk dat, toen hij 25 jaar geleden als groentje werd geconfronteerd met zijn eerste verplichtingen als verificateur, hij ongerust was omdat hij 200 dossiers achterstond. Weet de minister wat een ambtenaar van dezelfde categorie op het ogenblik aan achterstand heeft? Meer dan het tienvoudige van wat in de jaren 60 het geval was. Hoe kan er dan sprake zijn van een eenvoudige, billijke en tijdige heffing en inning van de belastingen? Ik laat alle discussies over de miljarden van professor Franck buiten beschouwing. Ik doe alleen de nuchtere, logische vaststelling dat de minister met een korps van 12 694 ambtenaren, in dienst op datum van 1 april 1986, niet bij machte is om het onbehagen op fiscaal vlak in het land te doen ophouden.

Het ontwerp geeft geen antwoord in verband met dit thema evenmin als het antwoordt op de vraag of belastingontduiking volgens de christelijke moraal zonde is of niet. Sommigen beweren dat het een soort sport is.

De heer Capoen. — Fiscuswerpen!

De heer Van In. — In de tijd waarin wij leven is dit misschien een plausibele benadering.

Wat hebben de regeringen ter zake aangebracht? Ik verwijs naar de regeringsverklaring van Martens V op 16 december 1981, bijna vijf jaar geleden dus. Toen werd gezegd: « Wij zullen zorgen voor een herziening van de structuren en de werkmiddelen van de fiscale administratie. » Wat zegt de minister van Financiën anno 1986? « Ik heb Sobemap opdracht gegeven een studie te maken over het organigram van onze fiscale administratie. » Met de hoop dat de fiscale administratie, zoals de RTT en de spoorwegen die werden doorgelicht, tot grotere efficiëntie zal komen?

Wat is belangrijk ten opzichte van het ontwerp dat wij nu behandelen? Het *Kurieren am Symptom* of pogen door te dringen naar de kern van het onbehagen. Ik stel alleen maar vast dat de regering er niet in slaagt de kern van dit onbehagen zelfs maar aan te raken.

Een tweede element dat we in deze teksten niet kunnen terugvinden is het volgende: er wordt een vermindering aangekondigd van de vennootschapsbelasting. Een ieder, zelfs de heer De Smeyter, is daar gelukkig mee. U hebt ongetwijfeld echter ook aandacht geschonken, mijnheer de Voorzitter, aan wat mijn collega, de heer André Geens, heeft gezegd. Is deze vermindering van de vennootschapsbelasting *rebus sic stantibus*, verantwoord? Ik zal daar niet verder over uitweiden. Ik verwijs hier naar mijn interpellatie in verband met de toestand bij La Brugeoise et Nivelles toen ik een poging heb gedaan om de werkwijze van bepaalde holdings te benaderen.

De heer De Smeyter. — Ik ben niet gelukkig met die vermindering, mijnheer Van In. Het is juist het omgekeerde.

De heer Van In. — U zult er, na mij te hebben gehoord, misschien gelukkig mee worden, mijnheer De Smeyter.

Enig voordeel geven aan een vennootschap van welke aard ook is rechtvaardig en zal allicht de algemene economische toestand en de tewerkstelling kunnen bevorderen. Zou het toekennen van enig supplementair voordeel, de volle uiers waaraan wordt gezogen — de uitdrukking is van u, mijnheer de minister — niet afhankelijk moeten worden gemaakt van stringente voorwaarden? Zullen wij het laatste land zijn, zelfs na de Verenigde Staten, waar men na het holdingkapitaal, zowel wat de vorming als wat de bemanning van de holdings betreft, strikte voorwaarden op te leggen en te eisen dat ook maatschappelijke en sociale verplichtingen aan hun bestaan als holding zijn verbonden? Mogen wij dan niet verwachten dat in teksten zoals die welke wij thans bespreken, althans een aanloop zou worden genomen om deze verplichtingen in te schrijven? Dat is hier niet gebeurd.

Er is een derde element dat we niet in de teksten vinden: er is niet alleen de fiscale fraude maar er is ook de parafiscale fraude. De parafiscale fraude is, omdat zij altijd een georganiseerde fraude is en dus intentioneel, veel ernstiger dan de fraude van de individuele personen.

Wij zijn in zekere zin de administratie van Financiën dankbaar omdat zij erin geslaagd is, ten aanzien van een situatie in het onderwijs in een bepaald gedeelte van het land, een tipje van de sluier te lichten. Ik zeg wel het tipje van de sluier, want meer dan enkele vage gegevens kennen wij nog niet.

Indien jarenlang, door welke instantie van welke taalbediënte ook, cijfers werden gemanipuleerd met het oog op het verwerven van bepaalde middelen, hoe moeten wij dan de toestand definiëren? Zou er één fiscaal substituuut voldoende gewapend zijn om ten aanzien van dergelijke fraudepraktijken op te treden?

Wij weten toch allemaal, ook de socialisten die altijd de onschuldigen spelen, dat deze praktijken in ons land schering en inslag zijn. Wij weten toch allemaal dat bepaalde stukken met zogenaamde noodzakelijke gegevens fictieve gegevens bevatten ten einde bepaalde voordelen te bekomen. Wij weten toch ook allemaal dat het geld dat uit het verstreken van die fictieve gegevens wordt geput, wordt aangewend voor bedoelingen die niet zijn ingeschreven in wetten of reglementen.

Is het niet de hoogste tijd, mijnheer de minister, om ook op dit vlak, waar het gaat om miljarden en waar geen kleine mensen mee gemoeid zijn, daadwerkelijk en efficiënt op te treden. Dit werd trouwens aangekondigd in de regeringsverklaring van Martens V op 16 december 1985, maar er is helaas heel weinig van in huis gekomen. De gebeurtenissen die onlangs via uw inspectie zijn bekend geraakt, kunnen deze vaststelling slechts bevestigen.

Ik kom nu tot het vierde element dat in dit wetsontwerp niet is verweven, namelijk het bestaan van fiscale « guillotines ». Als eenmaal het inkomen van de belastingplichtige vastligt, kan hij daar op tal van terreinen het slachtoffer of de bevoordeelde van worden. Moet ik u soms

de lijst opsommen, zoals studiebeurzen, huisvesting, vermindering van dit en vermeerdering van dat? Kortom, het vastleggen van een fiscaal gegeven heeft een enorme invloed op het bestaan van ieder individu en zeker op dat van vele gezinnen.

Is het dan billijk dat deze fiscale guillottes altijd met vertraging werken, zodat, wanneer men nu geconfronteerd wordt met moeilijkheden, die fiscale guillottes slechts gegevens verstrekken van jaren terug? Is het billijk dat bepaalde personen die zich in de schemerzone bevinden tussen bepaalde bedragen, niet de beneficiant kunnen zijn van bepaalde voordelen, hoewel zij daar principieel recht op hebben? Deze uitwas van onze regulering vind ik een zeer belangrijk gegeven. Er moet hoognodig worden gedereguleerd. Daarvan is echter in deze tekst geen spoor terug te vinden.

Een vijfde element, dat wij in dit wetsontwerp niet terugvinden en dat de nationale regering zich ten onrechte toeëigent, heeft betrekking op de sociale huisvesting. Voor de zoveelste maal haal ik mijn verzamelwerk over de staatsvorming boven. Ik verwijs u en uw kompanen naar de wet van 28 december 1984, verschenen in het *Staatsblad* van 22 januari 1985, waardoor alle instellingen voor sociale huisvesting worden afgeschaft. Zij bestaan alleen nog verder in afwachting dat u met uw in raad vergaderende collega's de tijd zult vinden om een passende overgangsformule uit te werken. Enig verder bestaan of enig gegeven verbonden aan een verder bestaan van die instellingen, is legaal uitgesloten.

Wat verklaart de minister van Financiën aan een achtenswaardig blad op 10 juli 1986? Hij zegt: «Verder zullen de twee nationale maatschappijen — die voor de huisvesting en de Nationale Landmaatschappij — die wij — dat is de regering, veronderstel ik — waarschijnlijk zullen fusioneren, zoals gezegd mogen lenen zonder voorheffing. De gefusioneerde maatschappijen zullen voor hun leningen ook de staatswaarborg krijgen.» Dat is perfect in orde wat de algemene politiek betreft die wij in dit land moeten voeren, aangezien wij naast de last van de staalsector en die van de kolensector ook de last van de sociale huisvesting meedragen.

Heren ministers van de nationale regering, blijf met uw tentakels van deze zaak af. Zorg dat het sociaal bouwbeleid financieel zuiver staat en dat de Gewesten bij machte zijn om voor de volkshuisvesting in te staan; dat zal een fiscale stimulus zijn. De wetgeving ter zake is immers formeel: deze instanties zijn afgeschaft, de Gewesten moeten alleen de middelen krijgen om de reorganisatie aan te gaan en om de lasten opgelegd aan deze organen billijk te regelen. Is het verwonderlijk dat in de voorgelegde teksten op de vragen omtrent dit probleem geen antwoord wordt gegeven?

Er is een zesde element dat we niet in het ontwerp terugvinden.

Op tien en elf juli jongstleden was de meerderheid van dit halffrond, dit wil zeggen de Nederlandssprekenden, de Vlamingen, het eens dat, met het oog op een fiscaal rechtvaardig beleid, minstens een deel van de fiscaliteit aan de Gemeenschappen moest worden overgedragen. Waarom neemt de regering ter zake geen initiatief? Is dat niet belangrijk in verband met het totale herstel van het land? Is dat geen zaak van fiscale aard? Waarom wordt hierover in alle talen gezwegen? Het spijt mij dat de heer Gijs dit niet meer hoort.

Mag ik de weinige leden van de CVP hier nog aanwezig, ertoe uitnodigen mijn tolk te zijn bij hun fractievoorzitter? Buiten dit halffrond huldigt men eenparig en met volle mond bepaalde principes, maar hier waar concrete daden moeten worden gesteld, laat men na als dusdanig te handelen.

De heer Luyten. — Dat is de menselijke zwakheid.

De heer Van In. — Zo kom ik dan tot een aantal elementen die wel in deze teksten staan, want dit ontwerp omvat toch nog altijd meer dan honderd artikelen.

Eerste element, dit ontwerp wordt in zeer onbehaaglijke omstandigheden, zoals mevrouw Herman het ook onderstreepte, behandeld. Dames en heren, ik doe een beroep op uw fantasie om u even in gedachten te verplaatsen naar een fiscaal kantoor te lande de ochtend van de publikatie van deze teksten in het *Staatsblad*. Weet u wat daar zal gebeuren, mijnheer de minister?

Een dag lang of misschien nog langer zal men daar aan het werk zijn met potlood, lijm en schaar, om in deze teksten enige logica te vinden, in afwachting natuurlijk dat de losbladzijde teksten later zullen verschijnen, gemiddeld na één jaar. De fiscale administratie kan dus niet wachten tot de tekst pasklaar wordt afgeleverd. De ambtenaren hebben bijgevolg

meer dan een dag werk om het *Staatsblad* te kopiëren, te verknippen en te lijmen om hun teksten aan te passen.

Mijnheer de minister, wij leven in het jaar 1986: computers en tekstverwerkers zijn uitgevonden en worden op ruime schaal gebruikt. Is het niet mogelijk de artikelen die worden gewijzigd te reproduceren op de tekstverwerkers, wat weg moet uit te wissen, de nieuwe tekst weer te geven in een ander, duidelijk lettertype en de aanvullingen bij artikelen ook in de tekst aan te brengen? Dat blijkt in het jaar 1986 niet mogelijk voor de fiscale administratie, en, tussen haakjes, ook niet voor de administratie van de Senaat.

Hoe wilt u dan dat het personeel zijn taak naar behoren vervult en a fortiori dat de burger in staat is nog wijs te raken uit de teksten.

De heer Basecq, eerste ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Om u te troosten, mijnheer de minister, al zal het u persoonlijk niet raken, heb ik gepoogd ten minste één artikel taalkundig te herschrijven in de hoop bij te dragen tot de leesbaarheid van toch één stukje tekst. Mijnheer de Voorzitter, de Senaat zal erover beslissen.

Tweede element. Het algemeen principe van de taxatie van de vervangingsinkomens wordt in het ontwerp bevestigd. Lapidair uitgedrukt is de algemene taxatie van de vervangingsinkomens nu verworven. Met de flair hem eigen heeft de minister gezegd dat dit een aanloop is naar een nieuwe situatie namelijk, zo vermoed ik, vroeg of laat een taxatie van het vermogen. De socialisten zullen dat waarschijnlijk graag horen. Hun stoel wordt klaarblijkelijk reeds warm gehouden door de heer Eyskens.

Als men principieel vaststelt dat bij het individu of het gezin een fiscaal belastbaar gegeven is ontstaan door beroepsarbeid en door vervangingsinkomens, waarom worden dan de vergoedings- en herstellensioenen met fluwelen handschoenen aangepakt? Zijn dat geen vervangingsinkomens, mijnheer de minister? Of durft u daar niet aan te raken, om welke reden dan ook? Moet ik hier verwijzen naar protocollen met bepaalde verenigingen?

Als men onder bepaalde voorwaarden vervangingsinkomens als belastbare materie beschouwt, meen ik dat elk inkomen, en zeker een vergoedings- of herstellensioen ook als belastbare materie moet worden beschouwd. Maar dit kan natuurlijk slechts gelden wanneer men een bepaald niveau van inkomen overschrijft.

Ook hier is het gebaar analoog. Men wuift even naar de linkse hoek wat betreft het principe, maar natuurlijk niet wat betreft de toepassing. Logica is daar niet in te vinden.

Een derde gegeven dat ik even wil aanraken betreft de coördinatiecentra.

Mijnheer de minister, u zou een monument moeten oprichten voor het individu dat erin geslaagd is u en uw administratie gedurende, pakweg drie jaar, letterlijk in de luren te leggen en de staatskas voor ettelijke miljarden lichter te maken. Ik zou die persoon graag willen kennen. Of het zonde is of niet, daarover wil ik mij niet uitspreken.

Laten we echter voor die man of vrouw ons petje afdoen. Wie in de wirwar van fiscale gegevens de opening in de mazen vindt en deze zo kan benutten dat de miljarden rijkelijk stromen, is niet om het even wie. Men gaat nu trachten daaraan iets te veranderen, maar uit de tewerkstellingsgegevens van de coördinatiecentra kunnen wij afleiden dat het vet al lang van de soep is. Het aan het licht komen van deze feiten betekent een geweldige blamage voor u en voor de regering. Ik breng in zekere zin hulde aan de persoon, of de personen die in staat waren om u op een dergelijke manier te rollen.

Tenslotte is dit ontwerp in feite niets meer dan de vervuiling van een mank politiek akkoord: het pensioensparen als toegift aan de enen tegenover het muilbanden van de coördinatiecentra als toegift aan de anderen; enig perspectief voor een sociaal beleid in de woningbouw als toegift aan de enen tegenover fiscale stimulansen die vooral de meer-gegoeden interesseren; zogenaamde rechtszekerheid — waarop wij morgen nog uitgebreid zullen terugkomen — als toegift tegenover de schuldherschikking die aan bepaalde instanties wordt toegestaan als doekje voor het bloeden.

Wat is de reactie van de burger hierop? Groot onbehagen, zonder twijfel! Vervreemding, zonder twijfel! Echter ook vrees en verwarring! Men beweert dat macht corrupteert, maar onmacht corrupteert ook. De burger in dit land, voor wie hij in oktober 1985 ook moge hebben gestemd — hij zal het zich beklagen indien hij heeft gestemd voor degenen die hem nu de das om doen —, die thans wordt geconfronteerd

met onbehegen, vrees en verwarring, bevindt zich in een situatie van onmacht. Zoals ik reeds heb gezegd, corrumpert onmacht en corruptie wil onder meer zeggen fiscale fraude.

In plaats van met dit ontwerp het publiek aan te sporen om zich in te zetten voor een betere wereld drijft u door het scheppen van vrees en onbehegen de mensen in de andere richting. In de glorierijke dagen van « Leuven Vlaams » reisde Maurits Vanhaegendoren het land rond om ons diets te maken wat er moest gebeuren. Hij zei: « Vrienden, Vlaanderen kan het beter. Vlaanderen kan het ook fiscaal beter, maar zelfs mocht Vlaanderen het fiscaal niet beter kunnen doen na de bevrijding die wij prediken, dan nog zouden wij achter die bevrijding staan. »

Deze vaststelling kan ik voor de teksten van het ontwerp en de intenties van de regering niet maken. (*Applaus op de banken van de Volksunie en op de socialistische banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. de Wasseige.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, j'aurais aimé remercier les rapporteurs de leur excellent travail. Ils ne sont malheureusement pas présents pour l'instant. Je charge donc nos collègues de leur transmettre mes remerciements.

Apparemment, le projet de loi qui nous est soumis a été bien étudié. Apparemment seulement puisque, en commission, le ministre a dû accepter de revoir la rédaction d'une vingtaine d'articles. La forme des articles qui émanent de l'administration est bonne; elle l'est beaucoup moins quand les ministres eux-mêmes, ou leur cabinet, sont à l'origine des articles.

Cela dit, on pourrait croire que ce projet de loi est un fourre-tout, tant les mesures qu'il contient sont hétéroclites.

Quand on le regarde de plus près, pourtant, tout s'éclaire: le néolibéralisme qui présidait déjà à l'accord de gouvernement se trouve transposé en mesures concrètes. Pour le gouvernement, les gens n'existent que par leur rôle économique. Soyez pensionné, prépensionné, chômeur, invalide, malade, et vous n'êtes plus rien; le gouvernement vous prend même ce à quoi vous avez droit. Au contraire, soyez une entreprise, un propriétaire, un employeur de personnel de maison, ayez une grosse fortune, de grosses propriétés, et le gouvernement vous comblera même au-delà de vos désirs.

Voilà ce que contient le projet qui nous est soumis par le gouvernement et je vais le démontrer en passant en revue la quinzaine de mesures figurant dans le chapitre fiscal.

La première mesure propose de supprimer la possibilité qu'ont les associés des sociétés de personnes d'opter, dans certaines conditions, pour l'assujettissement des bénéfices soit à l'impôt des sociétés soit à l'impôt des personnes physiques. Cette possibilité était intéressante. Elle sera néanmoins supprimée car elle a engendré des abus. Certes, il est bon de poursuivre les abus, mais ce faisant, on détruit également l'esprit qui se trouvait à la base de cette mesure et on touche directement aux petits indépendants et aux classes moyennes auxquels on va soutenir — d'après le chiffre du gouvernement — 500 millions de plus chaque année.

La deuxième mesure concerne les indemnités perçues en cas de maladie ou d'invalidité en remplacement du revenu perdu...

Monsieur le rapporteur, je salue votre présence.

M. C. De Clercq. — J'ai entendu votre discours, monsieur de Wasseige.

M. de Wasseige. — Tant mieux, monsieur De Clercq.

Ces indemnités subissent actuellement un abattement avant d'être taxées. Cet abattement sera supprimé et remplacé par une réduction d'impôts. On peut être d'accord sur le principe de cette mesure.

Cependant, le gouvernement profite du passage d'un système à l'autre pour prendre aux invalides et aux malades 1,1 milliard chaque année. Toutefois, voulant se montrer rassurant, il affirme que la pression fiscale n'augmentera pas. Il faudra effectuer de fameuses pirouettes pour expliquer cela aux invalides et aux malades.

Cette mesure injuste indique bien la ligne suivie par le gouvernement: si vous êtes malade, invalide, vous ne servez plus à la machine économique, on ne vous connaît plus; on vous prend même les indemnités pour lesquelles vous avez cotisé.

La troisième mesure, anodine, concerne la déduction pour investissement pour les voitures des auto-écoles. Le gouvernement avait oublié précédemment de prévoir cette déduction. Ceci montre bien que les mesures préparées antérieurement ont été bâclées.

La quatrième mesure a trait aux avantages sociaux. Ces derniers sont ceux que des entreprises accordent à leurs employés; ils peuvent être déduits à ce titre.

L'annexe 2 du rapport nous en donne d'ailleurs la liste. Je me bornerai à énumérer quelques-uns de ces avantages: l'aide dans des circonstances exceptionnelles aux membres du personnel, par exemple, à l'occasion d'une naissance, d'un décès, d'un mariage, les participations aux fêtes de Saint-Nicolas ou de Noël pour le personnel, les petits cadeaux lors des remises de distinctions honorifiques ou des mises à la retraite...

Je sais qu'il y a eu des abus dans le chef de certaines entreprises, mais je sais aussi que l'administration et, par conséquent, le ministre des Finances ont été d'un laxisme incroyable en laissant se développer un système de soi-disant avantages sociaux qui étaient en fait des rémunérations déguisées, par exemple chèques-repas en quantités, pièces d'or ou d'argent distribuées aux cadres, voyages à l'étranger — qui sont en fait des vacances — offerts à certains membres du personnel.

Vous voulez à présent supprimer ces rémunérations déguisées. C'est très bien, mais en procédant brutalement, vous supprimez également la déduction des petits avantages que j'ai mentionnés. Finalement, vous allez interdire aux entreprises d'avoir à l'égard de leur personnel le plus fidèle une attitude que vous autorisez pour le client le plus mauvais.

Vous nous dites toutefois qu'en matière de frais d'exploitation, vous ferez preuve de plus de largesse.

Monsieur le ministre, je ne vous comprends plus. D'une part, vous avez laissé se développer des abus auxquels vous mettez fin d'une manière radicale. D'autre part, vous ouvrez tout grand un autre robinet. C'est donc de nouveaux abus que vous allez tolérer.

Les victimes de la mesure que vous prenez maintenant seront les travailleurs, les petites et moyennes entreprises et les secteurs non protégés. En effet, les secteurs protégés, comme les banques, les assurances, les sociétés d'électricité, ont des revenus suffisants qui leur permettent de continuer à accorder ces avantages, même s'ils ne sont plus déductibles, avantages auxquels il faudra mettre fin dans d'autres entreprises.

La contre-partie de cette mesure, soit la diminution de l'impôt des sociétés, est injuste et, en tout cas, ne correspond nullement à la politique que vous dites vouloir mener. En effet, vous favorisez à nouveau les secteurs protégés qui réalisent des bénéfices importants, ou plutôt, les actionnaires de ces entreprises qui, grâce à la détaxation des bénéfices, peuvent toucher des dividendes plus importants. Dès lors, par cette mesure, qui s'inscrit dans une perspective néo-libérale outrancière, vous favorisez principalement une certaine catégorie sociale.

Vous dites, en effet, vouloir aider les PME et favoriser la reconversion et la restructuration de notre appareil industriel — ce que nous souhaitons —, alors que votre mesure ne concerne pas les sociétés qui œuvrent en ce sens et qui, par conséquent, ne dégagent pas des bénéfices immédiats. Nous vous avons pourtant montré, par voie d'amendement, qu'il était possible d'agir autrement, de manière à favoriser le développement de l'emploi. Nous devons bien constater que tel n'est pas votre souci.

Je traiterai maintenant, pour bien situer la ligne dans laquelle s'inscrit votre politique, des frais accessoires pour les voitures automobiles, de la TVA, plus précisément.

La lecture de l'exposé des motifs est, à ce sujet, d'une éloquence rare: « On entend de cette façon » — c'est-à-dire par la suppression de la déductibilité sur une seule année de la TVA lors de l'achat d'une voiture — « mettre fin aux pratiques utilisées, notamment par un salarié qui, suite à l'amortissement intégral des frais accessoires, a intérêt à revendiquer pour une seule année la déduction de ses charges réelles et à revendiquer pour les autres années le forfait. » Ce système est pratiqué par beaucoup, principalement par les salariés ou les employés qui sont au forfait et qui ne peuvent pas justifier de leurs charges réelles sauf tous les cinq, six ou dix ans, lorsqu'ils achètent une voiture et peuvent alors déduire la totalité de la TVA, ce qui représente quasi automatiquement pour n'importe quelle voiture, plus que le forfait.

Par ce biais, vous reprenez 1,4 milliard aux salariés, mais vous prétendez toujours que la pression fiscale n'augmente pas!

Vous estimez que c'est un abus et supprimez cette possibilité. En agissant ainsi, qui visez-vous? Toujours les mêmes! Vous ne vous en cachez même pas car cela figure en toutes lettres dans l'exposé des motifs.

Je passe rapidement sur la mesure suivante, assez technique, qui concerne le *sale lease back* pour en arriver à celle visant à limiter la déduction des cotisations d'assurances complémentaires payées aux mutuelles.

Cette limitation vous rapportera 1,6 milliard. Aux dépens de qui? A nouveau des petits, des moyens, des assurés sociaux obligatoires qui cotisent petitement. Mille cinq cents francs par an, c'est une somme modeste mais qui, multipliée par le nombre d'assurés sociaux, atteint un montant considérable, alors que les mutualités ont fait cet effort dans un but éminemment social. En effet, que couvrent ces assurances complémentaires? Les frais d'ambulances, le recours à une aide familiale en cas d'hospitalisation, les frais funéraires ainsi que les frais de convalescence.

On voit clairement où mènent ces décisions — j'insiste à l'intention de ceux qui souhaitent défendre les plus faibles, les plus défavorisés — puisque ces frais ne pourront pas être déduits par les salariés, les appointés et les agents des services publics.

Par contre, il leur est loisible de souscrire une assurance libre auprès d'une compagnie qui n'est pas une mutuelle, les frais inhérents à une telle couverture étant déductibles dans la mesure où ils sont habilement insérés dans un ensemble. C'est la triste réalité.

On perçoit parfaitement la ligne de conduite qui se profile au travers de ces mesures.

J'en viens au secteur de la construction.

Nous sommes de ceux qui, depuis longtemps, ne cessent de prôner la relance de l'activité économique par le truchement d'une aide progressive mais constante accordée au secteur de la construction, selon des modalités à fixer avec précision.

Quelle est l'attitude du gouvernement dans ce domaine? Il estime que les abattements d'impôts et les dépenses fiscales doivent disparaître au profit de réductions d'impôts, mais, en l'occurrence, il introduit à nouveau une dépense fiscale.

M. Leemans reprend la présidence de l'assemblée

Il m'est difficile de comprendre. En effet, ou bien vous suivez une certaine logique ou bien vous tentez de faire croire que vous voulez réduire les dépenses fiscales. En réalité, ce n'est qu'une façade qui vous arrange à certains moments, quand les travailleurs en sont les victimes. Mais quand cela touche les possédants, les revenus de la fortune, quand cela s'applique aux investissements en habitation, qui se situent, il faut bien le constater, dans la tranche des revenus moyens et élevés, vous optez pour la dépense fiscale. Pourquoi? Parce que, tout le monde le sait, une dépense fiscale d'un même montant profite plus à un revenu élevé, compte tenu de la progressivité de l'impôt, qu'à un revenu moyen ou modeste.

Il est clair que cette mesure n'est pas innocente, d'un point de vue social.

En ce qui concerne les gens de maison que, vous appelez, avec une réminiscence du dix-neuvième siècle, «le personnel domestique» — excusez-moi: je suis obligé de lire vos textes — je dirai que c'est un cadeau de l'ordre de 100 000 francs que vous faites à ceux qui occupent des gens de maison, puisqu'ils vont pouvoir déduire ce montant de leur première tranche de 400 000 francs de revenus. Il s'agit d'une mécanique assez compliquée, mais au total — nous avons fait les calculs — cela va constituer une économie nette de l'ordre de 100 000 francs pour ceux qui occupent actuellement des gens de maison. En outre, vous allez supprimer les cotisations de sécurité sociale, sauf pour les vacances annuelles et pour les accidents de travail.

Vous rendez-vous compte que vous êtes occupés à prendre 2 p.c. au revenu des pensions, au revenu des chômeurs, tout comme vous êtes en train de modifier les indemnités de chômage et que, au travers de toutes les mesures que je viens déjà d'évoquer, vous allez encore accroître la pression fiscale sur les revenus les plus faibles et sur les revenus faibles?

En effet, on ne peut se permettre d'avoir du personnel «gens de maison» à son service que lorsqu'on dispose de revenus suffisamment élevés. Je ne critique pas le fait d'avoir des gens à son service mais il

n'en reste pas moins que, à ceux-là, vous faites un cadeau de 100 000 francs.

Cela va-t-il avoir un effet sur l'emploi?

Mme Herman-Michielsens. — Oui.

M. de Wasseige. — Mais non! Cela n'en aura pas!

Il est clair que cette mesure, dans les termes où vous la proposez, va aboutir à ceci: quand un employeur potentiel s'adressera à l'Onem et dira: «J'ai un emploi» l'Onem enverra quelqu'un qui refusera ce travail et que vous allez rejeter du chômage! C'est ainsi! Croyez-vous que pour des jeunes qui ont fait des études, ce soit un emploi convenable que celui de «gens de maison»?

Mme Herman-Michielsens. — Mais n'y aura-t-il pas d'autres personnes à proposer que des gens qui ont fait des études?

M. de Wasseige. — J'affirme qu'au travers de cette mesure-là, vous poursuivez en fait, mais sans l'avouer, ce que vous appelez, dans votre langage, la «fraude sociale», parce que vous devez savoir que quantité de personnes qui exercent l'emploi de «gens de maison» ne sont pas déclarées. Ce sont là de petits revenus supplémentaires qui sont bien nécessaires dans nombre de ménages.

Par cette mesure, vous forcez ces personnes, qui ont été contraintes d'accepter cet emploi, à déclarer des revenus, pour arriver à ce que leurs employeurs bénéficient de 100 000 francs supplémentaires et puissent ainsi se payer du personnel quasi gratuitement.

Nous connaissons déjà les mesures que vous avez décidées pour les cohabitants.

J'aborderai maintenant la question de la prépension. Le système était prévu dans une double perspective. D'une part et essentiellement, offrir des emplois aux jeunes grâce au départ des plus âgés; d'autre part, faciliter les restructurations d'un certain nombre d'entreprises. Ces dispositions ont été convenues dans le cadre des conventions conclues entre les employeurs, les travailleurs et les organisations syndicales. Ces conventions ont d'ailleurs été admises et approuvées par le ministre de l'Emploi et du Travail. Maintenant, vous proposez à votre majorité de créer désormais deux catégories de prépensionnés: ceux qui le seront avant le 31 décembre de cette année et ceux qui le seront après; ces derniers seront taxés davantage que les précédents. Le montant total de cette taxe est de 400 millions au rythme actuel mais, si le nombre de prépensionnés s'accroît, ce chiffre augmentera d'année en année.

Vous ne respectez donc pas les conventions librement conclues et approuvées par le ministre de l'Emploi et du Travail, dont certaines dépassent la date fatidique, fixée par vous, du 31 décembre 1986 et courent encore sur l'année 1987. Pour une même convention, dans une même entreprise, deux régimes différents seront appliqués selon que le départ en prépension a eu lieu un jour avant ou un jour après le 31 décembre 1987. Cette situation est inacceptable.

Un des articles stipule qu'il n'y aura pas de rétroactivité, mais ce n'est pas exact. En effet, dans le cas de préavis donnés avant le 1er juin, c'est-à-dire avant même que le projet soit connu, mais qui expirent en 1987, le nouveau système est applicable.

En fait, les travailleurs ont accepté de partir en prépension moyennant un préavis normal, compte tenu de leur ancienneté et de leur âge. La durée de leur préavis atteignant plus de sept mois, ils partent en prépension dans le courant de 1987. Le préavis qu'ils ont reçu est calculé sur la base d'une prépension envisagée dans les conditions de l'époque à laquelle ils ont accepté ce préavis et, comme vous avez demandé à votre majorité de changer le système, ils vont se retrouver avec des revenus amputés. Cela constitue une injustice fondamentale et grave. Je crois d'ailleurs que cet article — c'est peut-être le seul — peut faire l'objet d'un amendement. Je vous demande, monsieur le ministre, d'y réfléchir. En commission, nous avons voulu débattre de cette question très précise avec le ministre de l'Emploi et du Travail; lui-même et ses représentants se sont avérés incapables de répondre à nos questions, ce qui a d'ailleurs été consigné dans le rapport.

J'en arrive à présent aux allocations de chômage. Actuellement, et en vertu de la loi du 28 décembre 1983, chaque chômeur doit faire retenir 10 p.c. de son indemnité faute de quoi, cette dernière se cumule en fin d'année, dépassant un certain montant et devenant donc susceptible d'impôt, celui-ci est majoré en réalité de 22,5 p.c.

Nous vous avons signalé à l'époque que cette mesure était injuste et inapplicable. Vous reconnaissez aujourd'hui, deux ans et demi plus tard, qu'elle est effectivement inapplicable et vous envisagez de la transformer en un précompte professionnel. J'estime qu'il s'agit d'une mesure saine.

Dans la même loi, monsieur le ministre, vous reconnaissez que vous avez commis une erreur et qu'il faut modifier le système actuel, mais vous proposez d'attendre encore un an pour instaurer ce nouveau système. Celui-ci ne sera applicable que pour les revenus de 1987. J'estime que cette mesure peut être appliquée immédiatement sur les revenus de 1986. Aucune raison administrative n'entrave son entrée en vigueur immédiate. Naturellement, il s'agit de chômeurs et cette catégorie sociale ne vous intéresse pas particulièrement!

En ce qui concerne les taux d'intérêt pour les indemnités de retard, ceux-ci sont actuellement de 1 p.c. par mois, soit 12 p.c. l'an. Tout le monde reconnaît que ce taux est trop élevé. La loi le réduit à 0,8 p.c. par mois, soit 9,6 p.c. l'an, mais il est encore trop élevé et vous refusez de le diminuer. Il faudrait, en fait, prévoir dans la loi un taux de 0,65 p.c.

Vous avez prévu que ces chiffres peuvent être abaissés par arrêté royal. J'ai lu, il y a quelques jours, dans les journaux que le gouvernement avait décidé de réduire le taux à moins de 0,8 p.c. Pourquoi, dans ce cas, maintenez-vous dans la loi le chiffre de 0,8 p.c.? Il serait plus simple de le porter directement à 0,65 p.c., par exemple, taux qui correspondrait mieux à la réalité d'aujourd'hui. Mais peut-être avez-vous encore l'intention de récolter, du fait des retards, quelques centaines de millions complémentaires?

J'en viens aux centres de coordination. Nous avons également critiqué la mesure s'y rapportant, au moment où vous l'avez décidée. En effet, les centres de coordination ne sont pas des paradis fiscaux, mais bien des «super» paradis fiscaux. Vous savez que l'Etat rembourse des impôts fictifs et vous désirez mettre fin à cet abus. Vous auriez pu vous en rendre compte plus tôt et ne pas créer ces «super» paradis fiscaux qui ont englouti, selon vos propres chiffres, 4 milliards par an, au rythme actuel. Or, dans le même temps, vous n'hésitez pas à prélever des milliards sur les chômeurs, les pensionnés, les invalides, les cotisations de mutuelle. Cette pratique n'est pas innocente et procède d'une certaine logique.

Telle est mon analyse des principales mesures envisagées. J'en viens maintenant aux pouvoirs spéciaux. Ceux-ci sont une réalité, n'en déplaise au gouvernement qui avait promis et juré que ce serait la dernière fois dans cette législature qu'il ferait appel aux pouvoirs spéciaux. Il vous est impossible d'agir autrement. Vous ne pouvez pas le nier.

M. Langendries. — Nous ne l'avons pas nié.

M. de Wasseige. — La majorité va devoir passer par l'incompétence du gouvernement qui lui demande encore une fois d'avalier cette coulèuvre énorme et de voter de nouveaux pouvoirs spéciaux dans deux domaines.

Le premier est celui des emprunts de la conversion de la dette, problème délicat, il est vrai.

M. le ministre en conviendra, l'opposition a toujours voulu, délibérément d'ailleurs, se montrer extrêmement discrète sur ce point. Si l'on veut diminuer la charge de la dette, qui est énorme — votre gouvernement et le précédent sont responsables des 2 500 milliards supplémentaires depuis 1981, doublant ainsi la dette —, il faut négocier.

Or, nous le savons, on ne négocie pas avec le consortium des banques. Le monopole des banques existe bel et bien. On ne négocie pas sur la place publique et moins on en dit, mieux cela vaut pour réussir une telle opération. Aussi, sur ce point, notre intention n'est pas de vous faire la guerre maintenant. Nous attendrons de voir ce que vous pourrez négocier. Mais nous constatons à regret que nombre des ministres du gouvernement donnent, de déclarations en déclarations, de journaux en journaux, leur point de vue sur ce qu'il conviendrait de faire en la matière. C'est le bon moyen pour tout rater, vous en conviendrez, monsieur le ministre, vous qui êtes le responsable de cette opération.

Nous déplorons une telle attitude, car ses conséquences ne concernent pas votre gouvernement uniquement, mais nous tous finalement.

Cela étant, il ne faudrait pas que, sous couvert d'une diminution de la charge de la dette et d'une négociation d'une reconversion, on assiste purement et simplement à un report sur les années, voire sur les générations à venir. Ce ne serait pas une vraie diminution.

Quand on parle de 30 milliards d'économies, nous comprenons qu'il s'agit véritablement d'économies, d'un montant qu'on ne doit plus dépenser, et non pas d'une somme qu'on ne dépensera pas aujourd'hui, mais qu'on sera peut-être obligé de payer dans trois, cinq ou dix ans.

Cet aspect qui nous paraît essentiel, n'est pas le seul point de vue de l'opposition; il est très largement partagé par la majorité gouvernementale.

La deuxième habilitation demandée concerne l'épargne-pension. Nous y reviendrons plus en détail, mais sur ce point qui s'inscrit dans une perspective générale que j'ai déjà décrite longuement, apparaît une contradiction phénoménale.

D'une part, vous dites que cette mesure doit s'inscrire dans la perspective tracée par l'arrêté n° 15, la fameuse loi Monory-De Clercq, pour aider la capital à risque. Cela figure dans le texte.

Le système d'épargne-pension viserait à se constituer progressivement un capital disponible lors de la mise à la retraite. Si l'on veut que ce capital reste intéressant, mieux vaut ne pas courir trop de risques! Pour ma part, je distingue une antinomie entre, d'une part, favoriser le capital à risque des entreprises — dans lesquelles on risque effectivement de le perdre — et, d'autre part, constituer une épargne-pension. Toutefois, cette antinomie n'est peut-être pas aussi complète qu'il y paraît.

Selon la définition du capital à risque, telle qu'elle résulte de l'application des arrêtés dits Monory-De Clercq, il s'agit du capital des sociétés du secteur protégé — banques, assurances, caisses d'épargne, secteur de l'électricité — qui, en outre, jouit d'avantages fiscaux. Telle est bien la définition du capital à risque donnée par le gouvernement. Dans ces conditions, l'antinomie n'est qu'apparente.

Le gouvernement qui prétend vouloir susciter le développement du capital à risque, celui des petites et moyennes entreprises et l'innovation, favorise en fait le secteur protégé.

Telle est la philosophie du projet qui nous est soumis aujourd'hui.

Vous comprendrez aisément que nous ne puissions vous suivre dans cette voie de régression sociale, nette et marquée, qui conduit à une impasse économique et, l'expérience cumulée des quatre ans et demi des gouvernements Martens V et Martens VI est là pour le prouver, à l'accroissement de l'endettement de l'Etat. (*Applaudissements sur les bancs socialistes et sur certains autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, bij de aanvang van mijn antwoord wens ik hulde te brengen aan de rapporteurs, de heren Constant De Clercq, Cooreman en Hatry, voor het werk dat ze hebben gepresteerd in bijzonder moeilijke omstandigheden. Het verslag is volledig en interessant. Ik heb het verscheidene keren herlezen en gebruik het ook in de Kamercommissie. De rapporteurs mogen fier zijn op hun werk.

Ik dank ook de commissieleden — zowel de leden van de meerderheid als die van de oppositie — voor de bijdrage die ze hebben geleverd. De teksten van de regering zijn verbeterd uit de commissie gekomen. Wij hebben een constructief gesprek gehad en een interessante discussie, wat niet steeds het geval is. De leden van de meerderheid, maar ook zij die tot de minderheid behoren, hebben getuigenis afgelegd van hun zin voor gematigdheid en nuanceren.

Des te meer verwondert het me, bij wijze van spreken, want na een aantal jaren in de politiek, hoeft men zich over niet veel meer te verwonderen...

Vous me permettrez de vous faire un aveu, car telle est ma conviction. Je m'étonne quelque peu de ce que des membres de l'opposition qui, en commission, se sont montrés raisonnables, comme je l'ai été moi-même en acceptant plusieurs de leurs amendements...

M. de Wasseige. — Des amendements de correction.

M. Eyskens, ministre des Finances. — J'ai accepté des modifications de fond également, et dans certains domaines, je vous ai donné raison.

J'ai fait aussi, entre les lignes, l'autocritique du gouvernement, qui, comme tout gouvernement d'ailleurs, n'est certainement pas parfait.

Je reprends mon propos. Je m'étonne, dis-je, que ces membres de l'opposition qui, en commission, étaient des gens raisonnables, se métamorphosent complètement en montant à la tribune, en séance publique, et tiennent des discours durs, sans nuance, radicaux, pour ne pas utiliser d'autres termes. Cela peut susciter un certain succès de foule dans d'autres assemblées, mais pas ici.

M. de Wasseige. — Je vous ai dit tout cela en commission; mes propos figurent au rapport.

M. Eyskens, ministre des Finances. — Le ton était très différent.

De toute façon, je ne changerai ni de ton ni d'attitude mentale. Je vais donc vous répondre avec beaucoup de modération; l'extrémisme est toujours condamnable dans tous les domaines.

D'abord quelques considérations générales.

Wat is de coherentie van dit ontwerp?

Dit ontwerp is uiteraard verbonden met de Rijksmiddelenbegroting en met het debat over de budgettaire situatie vermits de cijfers, die het gevolg zullen zijn van dit ontwerp, een rechtstreekse weerslag hebben op de begrotingen 1986 en 1987. Deze wet is een soort van programmawet maar dan van uitgesproken fiscale aard. Ik beweer niet dat dit een element is van grote coherentie.

Een andere coherentie schuilt in dit ontwerp wanneer ik een antwoord zal geven op de vraag: heeft de regering een fiscaal beleid? Het antwoord is een bescheiden bevestiging want wij hebben tot op heden geen grote budgettaire ruimte, eigenlijk helemaal geen, om de belastingdruk te verlagen behoudens de correcte en stipte uitvoering van de wet-Grootjans. Daarbuiten hebben wij geen budgettaire ruimte voor bijkomende belastingverlaging, maar ik hoop ingevolge het welslagen van de saneringsoperatie over enkele jaren wel ruimte te krijgen.

De eerste prioriteit van de regering is de belastingdruk verminderen op het inkomen uit arbeid. Een arbeider die 600 000 frank per jaar verdient, wat niet enorm is, betaalt gemiddeld reeds 31 pct. belastingen, zodat hij van 1 januari tot einde april werkt voor vaders Staat. Een hoger kaderlid en mensen die het verder hebben geschopt — bij wijze van spreken want men kan slagen in zijn carrière, maar mislukken in het leven —, kunnen gemakkelijk voor vaders Staat werken van 1 januari tot eind september of eind oktober.

De heer Luyten. — Voorlopige twaalfden dus.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Dat is ongetwijfeld overdreven en zodra wij daarvoor de budgettaire ruimte hebben, moeten wij de fiscale druk naar beneden schroeven. Dat is de eerste prioriteit op fiscaal gebied. In afwachting en parallel daarmee is het absoluut nodig oordeelkundig te snoeien in de fiscale uitgaven.

Ik wil niet veralgemenen, mijnheer de Wasseige. Sommige fiscale uitgaven zijn noodzakelijk, maar andere zijn het niet langer. Zij zijn niet langer nodig noch economisch of sociaal, noch in termen van efficiëntie en ze moeten dus worden weggesnoeid. Wij moeten allemaal toegeven dat er doorheen de opeenvolgende legislaturen een ware wildgroei is ontstaan in de fiscale uitgaven, als weeromstuit van de overdreven fiscale druk.

Sommige aanslagvoeten werden opgetrokken tot 70, 75 à 80 pct., wanneer de sociale bijdragen worden meegerekend, waarna men stelt dat dit toch niet langer opgaat en dat voor bepaalde categorieën de aanslagvoeten moeten worden verlaagd via fiscale uitgaven. De heer Van In heeft natuurlijk gelijk wanneer hij zegt dat niemand er nog aan uit kan. De ambtenaren van het ministerie van Financiën, die toch keurambtenaren zijn, hebben de grootste moeite om bij te blijven.

Vandaar dat met dit ontwerp een eerste stap wordt gedaan, althans hoofdzakelijk op het vlak van de vennootschapsbelasting, op de weg naar het schrappen van een aantal fiscale uitgaven. Daardoor wordt ruimte gecreëerd om de basisaanslagvoeten, die welke in de kijker lopen en die motiverend of demotiverend zijn, te drukken. Vandaar de idee om de vennootschapsbelasting van 45 pct. te verlagen tot 43 pct.

Een andere belangrijke *ratio legis* in dit ontwerp is de strijd tegen de fiscale ontwijkking.

Een aantal fiscale constructies die tot op heden wettelijk waren, worden geannuleerd omdat zij leiden tot fiscale evasie. Ik denk hier aan de *lease back*, het optiestelsel, de villavennootschappen, de abusieve aanrekening van verliezen, de coördinatiecentra enzovoorts. U kan niet zeggen dat dit reactionaire of sociale maatregelen zijn. Maar ze zijn absoluut noodzakelijk en wij willen ermee verder gaan. Het is een permanente strijd want indien de Belg creatief is, is het precies op het domein van de belastingontwijkking. Dat is trouwens ook het geval in andere landen.

Daarbij is er de bestendige strijd tegen de fiscale fraude die grote en verregaande sociale distorsies verwekt en die ook economische distorsies verwekt in de mate dat fiscale fraude de concurrentievoorwaarden scheeftrekt. Die zorg komt eigenlijk ook tot uiting in het onderhavige ontwerp. Er moet tevens worden gestreefd naar de coördinering van ons belastingstelsel. De heer Van In heeft er allusie op gemaakt vanuit zijn ervaring.

J'ai appelé cela, dans une publication, «la dépersonnalisation du pouvoir, des pouvoirs publics», le règne de «l'impersonne», du «on», l'«ONitude» où plus personne n'est finalement responsable, où le pouvoir est sans visage et sans profil.

Il s'agit là d'un phénomène généralisé dans toutes les démocraties, ce qui est grave, à la fin d'un siècle qui annonce une nouvelle société. Il est extrêmement difficile d'y apporter une solution. Il faut une énergie quotidienne ainsi qu'une attitude humaniste suffisamment intense pour faire face à un tel phénomène dans notre société ultra-complexe, à la suite également des troisième et quatrième révolutions industrielles.

Dat is zo ongeveer de coherentie.

Toch wil ik mij als tweede beschouwing ten zeerste afzetten tegen de — sta mij de uitdrukking toe — goedkope bewering van degenen die zeggen dat het beleid van de regering erop neerkomt de rijken rijker en de armen armer te maken en dat wij het geld moeten halen waar het is, dus bij de rijken. Er was een tijd dat die uitspraak misschien verantwoord was. Maar degenen die nu die taal voeren, hebben bewust of onbewust geen oog voor de sociologische realiteit van een maatschappij van het einde van de twintigste eeuw.

De heer De Smeyter heeft bijvoorbeeld met zoveel woorden gezegd dat men het geld moet halen waar het zit, namelijk bij de rijken. Van af welk inkomen bestempelt u iemand als rijk, mijnheer De Smeyter? Zet daar eens een cijfer op?

De heer De Smeyter. — De heer Leysen is rijk.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Laten we niet in *personalia* afdalen. Zoals de heer Leysen is er maar één. Mensen zoals hem kunt u in België op één hand tellen.

De heer Wyninckx. — Er zijn zo tweehonderd families.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Die kunt u toch op een paar handen tellen.

De heer Wyninckx. — Neen, dat kunt u niet.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Indien u het inkomen van mensen zoals de heer Leysen boven één miljoen belast tegen honderd percent, een confiscerende belasting dus, dan hebt u jaarlijks een opbrengst van circa zeven miljard. Welnu, de Belgische Staat heeft een begroting van tweeduizend miljard en geeft dus per etmaal vijf à zes miljard uit. Met de opbrengst van die belastingen hebt u dus juist genoeg om anderhalve dag overheidsfinanciën in stand te houden.

De heer Wyninckx. — Dat is geen argument om die belastingen niet te innen.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Dat zeg ik ook niet.

Ik keer mij enkel tegen het simplistische argument dat men de problemen van de overheidsfinanciën kan oplossen door de rijken te doen betalen. Die rijken zijn immers op luttele handen te tellen.

De heer Wyninckx. — Het gaat hier over het fundamentele rechtvaardigheidsprincipe.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — U kunt zeker niet zeggen dat ons fiscaal stelsel op dat punt niet baanbrekend is. Wij hebben de hoogste marginale aanslagvoet ter wereld; met onze sociale bijdragen inbegrepen bereiken wij een niveau van 80 pct. Toen ik dit onlangs zegde aan mijn Westduitse collega Stoltenberg, was die zeer verbaasd. In de Duitse Bondsrepubliek bedraagt de hoogste marginale aanslagvoet immers 55 pct. en dat vond hij zeer barbaars. Men wil er die aanslagvoet nog verlagen, zei hij.

A la télévision française, M. Chirac a déclaré que le taux de 50 p.c. lui paraît être un maximum. Tout ce qui dépasse cette limite semble contre-indiqué car il en découle des effets asociaux.

Ik wil mij dus ten zeerste afzetten tegen deze simplistische redeneringen, die technisch, economisch en sociaal onjuist zijn, en die bij het niets vermoedende publiek de mening verspreiden dat men de problemen kan oplossen door de rijken te doen betalen, wat helaas niet het geval is.

M. de Wasseige me reproche de m'acharner contre les petits et de favoriser les possédants, les institutions, par une approche peut-être diaboliquement habile et extrêmement immorale.

M. de Wasseige. — Je n'ai pas dit que votre politique était immorale, mais qu'elle s'inspirait du néo-libéralisme.

M. Eyskens, ministre des Finances. — Vous vous trompez.

Lutter contre les formes d'évasion fiscale est aussi faire œuvre sociale et éminemment morale. Je m'érige donc contre certaines de vos déclarations, que j'ai d'ailleurs notées soigneusement.

Vous dites ainsi que la suppression du système à option pour les petites sociétés va à l'encontre des PME. C'est totalement inexact. Les pertes qui découlent des frais de lancement sont récupérables et imputables, au bénéfice de l'avenir, sur une période indéterminée de cinq, dix, voire de vingt ans. Vous savez, car je l'ai indiqué en commission et cela figure dans le rapport, que les cas d'option en faveur du statut fiscal des personnes physiques étaient en 1983 de 4 000 et en 1984 de 1945. Nous ne voulons donc pas combattre les PME, mais les abus. Votre assertion est totalement contraire à la vérité.

Vous reprochez la mesure prise à l'encontre des malades et des invalides. Il est vrai que le problème est délicat et la mesure désagréable.

A cet égard, la première décision a été prise en 1978. Le gouvernement Tindemans-Hurez, sous une autre coalition, a décidé de substituer dans les revenus de remplacement à l'abattement un crédit d'impôts. Dès lors que vous arrivez à la généralisation du crédit d'impôts pour les pensionnés et les prépensionnés, comment maintenir l'abattement pour les invalides et les malades? Nous avons donc achevé l'harmonisation, mais de manière raisonnable, car nous maintenons un crédit d'impôts de 74 000 francs.

Ainsi, par rapport à l'ouvrier qui gagne 500 ou 600 mille francs par son travail, un indemnisé qui dispose d'un revenu identique réalise un bénéfice fiscal substantiel de 74 000 francs. A cet égard, un tableau extrêmement édifiant figure dans le rapport. Les indemnisés qui ne reçoivent pas plus de 350 000 francs font même un bénéfice de 3 750 francs d'après la formule du gouvernement. Par la suite, la pression fiscale est légèrement augmentée à concurrence de 1 000, 2 000 ou 3 000 francs; au-delà de 500 000 francs, elle est portée à 7 000 francs.

Cette mesure ne peut pas être considérée comme vraiment asociale. Dans un pays qui consacre 25 p.c. de son produit national brut à des dépenses sociales, soit plus de 1 200 milliards, le gouvernement que vous considérez comme très mauvais — c'est votre droit — a, malgré la crise, augmenté constamment le minimum vital garanti.

Il a notamment indexé et augmenté, en termes réels, les traitements, ce qu'aucun autre gouvernement n'a fait, même pas ceux de l'Europe occidentale à connotation gauchiste ou gauchisante.

Il ne faut dès lors rien exagérer et je me réfère, monsieur de Wasseige, aux déclarations de M. Pulinx, de la FEB, qui a estimé que la loi fiscale était néfaste pour les entreprises. En effet, le montant brut résultant de la suppression de dépenses fiscales atteint 19 milliards. Mais cette loi contient également des mesures qualifiées de positives car finalement, le montant net est de 13 milliards, y compris la réduction de l'impôt des sociétés.

J'ajoute qu'une somme de 11 milliards et demi est octroyée au secteur de la construction selon une formule, à mon sens, sociale.

Daar zit een gezinsvriendelijke dimensie in, wat altijd een eis is geweest van belangrijke partijen van de huidige coalitie. Daar zit ook een sociale dimensie in, vermits de aftrek van de interestlast wordt berekend na aftrek van het kadastraal inkomen, zodat iemand die een kleine woning bouwt meer mag aftrekken dan iemand die een grote woning bouwt. Dat kost de Staat meer dan 11 miljard. Dat zijn in eerste instantie sociale uitgaven.

De BTW-verlaging kwam in alles eerst de aannemer ten goede. Wij waren niet zeker dat de BTW-verlaging doorstroomde naar de klant. Met de aftrek van de interestlast en het optrekken van het plafond voor de aftrek van de kapitaalaflossing voor een middelgrote woning, gaat het voordeel rechtstreeks naar de bouwheer of « de bouwvrouw ». Deze maatregel is dus duidelijk sociaal gericht. Ik weiger absoluut in de dialectiek van de oppositie te treden die beweert dat deze wetgeving reactionair is. Het tegendeel is waar.

Sommigen beweren dat wij tegen de Grondwet zondigen met de bijzondere machten op twee punten. Wij hebben naar de Raad van State geluisterd op twee andere punten; er zijn er twee overgebleven.

In de commissie erkende ongeveer iedereen dat artikel 50 in verband met het schuldbeleid wel degelijk beantwoordt aan een uitzonderlijke omstandigheid en dat voor deze materie vanzelfsprekend een delegatiebevoegdheid onvermijdelijk is.

Het zogenaamde pensioensparen zou ik liever het derde-leeftijdsparen noemen en heeft niets te maken met het creëren van een derde pensioenstelsel. Mevrouw Herman heeft overschot van gelijk als zij zegt dat noch deze regering, hoe snood zij ook mag zijn, noch volgende regeringen aan het wettelijk pensioenstelsel zullen raken, omdat dit één van de elementaire en essentiële sociale verworvenheden is. Het wettelijk pensioenstelsel staat buiten kijf. Dit derde-leeftijdsparen is geen derde pijler, maar een soort appeltje voor de dorst, met fiscale tegemoetkoming. Wij vragen daarvoor een delegatie van bevoegdheid met als argument dat er een vervolg moet komen op het koninklijk besluit nr. 15, maar afgezwakt dan. Het koninklijk besluit nr. 15 kostte op kruissnelheid 15 miljard. Voor deze formule wordt 1,2 miljard uitgetrokken in 1987 om het experiment te starten. Dit is een belangrijk experiment. Het bestaat ook in de ons omringende landen.

Hoewel ik nog niet over de definitieve cijfers beschik, blijkt uit een voorlopige statistiek dat 500 000 belastingbetalers of gezinnen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheden geboden door het besluit Cooreman-De Clercq. Deze formule kende ook een populistisch succes. De Belgen sparen nog veel en zij zijn bekommerd om de wijze waarop zij best zouden sparen om zich te beschermen tegen de munterosie. Ook degene die wij soms neerbuigend de gewone man noemen, of Jan-met-de-pet, die wenst ook te sparen, die is ook ongerust over de toekomst en wenst een appeltje voor de dorst opzij te zetten. Ook de sociale banken hebben dit begrepen. Zij hebben enorm ingespeeld op het koninklijk besluit nr. 15. Zij hebben gemeenschappelijke beleggingsfondsen opgericht. Kijk maar naar hun balansen waarin talrijke miljarden zijn toegestroomd. Die banken gaan ook op deze formule inspelen. Ik beweer dat ook deze formule sociaal geïnspireerd is. Zij komt niet alleen ten goede aan de plutocraat. Dit is een legende die men in stand wil houden, maar die geen enkele sociologische funderingsbodem heeft.

Ik heb in de commissie ruiterlijk bekend dat inzake de bijzondere machten bij de regering voor een deel ook de *raison d'Etat* heeft gespeeld. Er zijn talrijke precedentes, ook voor fiscale materies, namelijk acht sedert 1926, in alle mogelijke soorten coalities, uiteraard ook met de socialisten. In het vrij recente verleden, tijdens de regering-Lefèvre-Spaak was er een fiscale hervorming met drie of vier artikelen van patente bevoegdheidsdelegaties in fiscale materies.

Laten wij bijgevolg niet te hypocriet doen. Ik zal niet beweren dat het hier gaat om een courante praktijk, maar wij voelen ons stevig op basis van de talrijke precedentes.

En ce qui concerne le troisième chapitre, le moment venu, mon collègue, M. Gol, répondra en détail aux divers intervenants. Quant à moi, je me bornerai à vous dire, en tant que responsable du département des Finances, que l'ISI est une administration essentielle. Elle compte quatre cents fonctionnaires, dont deux cents sont vraiment opérationnels. Son rendement fiscal est considérable. Vous avez cité le chiffre de sept milliards, mais, en fait, il s'agit du double puisqu'il y a sept milliards en impôts directs, sept milliards de majoration de chiffres d'affaires en impôts indirects, sans parler des amendes.

Il n'est pas question ni de supprimer ni de démanteler l'ISI. Vous avez parlé de filtrage, monsieur Lallemand, en faisant allusion au fait que, dorénavant, le dépôt d'une plainte devra se faire par l'intermédiaire soit du directeur général de l'ISI — qui devient ainsi un fonctionnaire clé au sein du ministère des Finances —, soit par l'intermédiaire des directeurs régionaux.

Je crois que le dépôt d'une plainte est une décision grave, lourde de conséquences. Alors qu'aujourd'hui, en vertu de la loi de 1981, tout fonctionnaire des Finances prenant connaissance de ce qui lui semble être éventuellement une infraction à la loi fiscale ayant des aspects à caractère pénal, peut déposer plainte, on insinue que ce que vous appelez filtrage devra servir à étouffer certains dossiers éventuellement « dérangeants ».

J'insiste sur le fait que, d'après la lettre et l'esprit du projet, le ministre des Finances n'a aucun droit d'injonction, et certainement pas un droit d'injonction négatif. Il ne peut pas empêcher que le directeur général de l'ISI ou un directeur régional dépose plainte en vertu de ces articles.

Il est essentiel qu'on se batte et qu'on se défende légalement contre le danger de politisation des dossiers fiscaux.

M. Lallemand. — Evidemment.

M. Eyskens, ministre des Finances. — Depuis que je suis aux Finances, je n'ai jamais demandé aucune information sur un dossier fiscal qui fait les manchettes dans la presse et je trouverais abominable qu'un ministre

des Finances demande qu'un dossier fiscal soit amené à son cabinet avant dénonciation. Cette loi-ci l'interdit, puisqu'on cite nommément les fonctionnaires qui sont investis du pouvoir de déposer plainte en toute autonomie, en toute indépendance.

M. Lallemand. — Ce n'est pas exact.

M. Eyskens, ministre des Finances. — J'en reviens aux fonctionnaires subalternes. Il faut considérer les deux aspects du problème car cette médaille a un revers. Vous dites qu'à cause du filtrage, il est moins probable qu'il y ait encore des plaintes. Le contraire aussi est possible car il est parfaitement concevable que, découvrant un dossier important, un fonctionnaire subalterne estime que l'affaire est dangereuse et décide de reléguer ce dossier dans un tiroir.

L'argument joue dans les deux sens. Ce que nous voulons, c'est que l'application de l'article 29 du Code d'instruction criminelle soit maintenue intégralement à l'intérieur du ministère des Finances mais qu'elle se fasse d'une manière hiérarchisée...

M. Lallemand. — Exactement hiérarchisée.

M. Eyskens, ministre des Finances. — C'est une amélioration importante. **M. Henrion** l'a d'ailleurs confirmé.

De heer Van In. — Dat is afgeschreven van zijn voorstel.

M. Eyskens, ministre des Finances. — En ce qui concerne les quatre mois pour la demande d'avis, on dit que ce délai va ralentir la procédure et que, sur ces entrefaites, les prévenus iront cacher les documents.

La loi ne dit nullement que l'avis doit être écrit. Je le signale maintenant parce que c'est très important: même si cela n'a pas été mentionné en commission, l'avis peut aussi être oral. Le téléphone existe! Monsieur Lallemand, dans des cas urgents, il est évident que l'avis pourra être obtenu très rapidement, c'est-à-dire dans les 48 heures.

J'ai déclaré en commission, et à la Chambre également que, dès le vote de cette loi et en concertation avec mon collègue de la Justice, je suis prêt à négocier un accord ou un protocole avec la magistrature pour que cette loi — et la précédente, dont tous les points n'ont pas été modifiés — puissent être appliquées de façon efficace.

Je prétends, dès lors, que, par cette loi, et plus précisément par ce chapitre III, nous essayons effectivement de nous prémunir contre certains abus possibles.

M. Lallemand. — Possibles!

M. Eyskens, ministre des Finances. — Confusion d'intérêts dans le chef d'un fonctionnaire qui a instruit le dossier administrativement et est appelé à être expert au niveau de l'instruction.

M. Lallemand. — C'est encore autre chose.

Je vous demande comment vous pouvez dire que des abus ont lieu dans votre administration alors que deux cents plaintes sont déposées par an sur 600 000 redressements fiscaux.

M. Eyskens, ministre des Finances. — Je n'ai pas dit cela.

Je n'ai fait allusion qu'à une possibilité d'abus. Vous ne me ferez pas dire que mon administration est irresponsable ou mauvaise. C'est, au contraire, une administration d'élite, et non politisée. Je tiens à la défendre.

M. Lallemand. — C'est donc pour une raison purement théorique que vous agissez ainsi?

M. Eyskens, ministre des Finances. — Des problèmes peuvent surgir et je crois que la séparation des pouvoirs est quand même un principe essentiel et sacré.

M. de Wasseige. — Principe que vous ne respectez pas!

M. Eyskens, ministre des Finances. — Je peux me référer entre autres — c'est un argument d'autorité — à la communication faite par le conseiller d'Etat, **M. Paul Martens**.

Les propos de ce dernier, qui figurent au rapport, sont extrêmement révélateurs. C'est le fond même du problème et **M. Gol** l'a longuement

abordé en commission. Une certaine confusion peut se créer et un conflit d'intérêts se poser dans le chef même du fonctionnaire des Finances appelé à être impliqué, à son corps défendant, dans la procédure de l'enquête, de l'interrogatoire, de la perquisition. Ce n'est pas possible; en effet, le parquet représente le pouvoir judiciaire et le fonctionnaire appartient au pouvoir exécutif. Il faut séparer ces deux pouvoirs.

M. Lallemand. — Ceci est vrai quant à la participation des fonctionnaires dans l'instruction mais n'a rien à voir avec le déclenchement des plaintes.

Ce dont vous venez de parler concerne le travail des fonctionnaires de l'ISI, par exemple, dans les instructions, les interrogatoires, etc. Votre affirmation est inexacte pour ce qui concerne le déclenchement des poursuites et pour le filtre que vous placez entre le parquet et l'ISI. Là, il n'y a pas de confusion entre l'exécutif et le judiciaire.

M. Eyskens, ministre des Finances. — C'est exact, mais je récusé le terme de «filtre». Je crois que c'est une hiérarchisation utile du dépôt des plaintes car, au niveau du fonctionnaire subalterne, je le répète, il peut y avoir des problèmes dans les deux sens: un excès de zèle ou un manque de courage lorsqu'il s'agit de déposer une plainte sur la base d'un dossier. Les deux possibilités peuvent se présenter.

De maatregelen die wij thans voorstellen zijn evenwichtig, genuanceerd en noodzakelijk. Men hecht natuurlijk veel belang aan deze artikelen. Iemand heeft hier gewezen op de automatisering van de fiscale aftrekken, de betere informatie van de belastingbetaler, het feit dat niet langer verwijlintersten worden aangerekend wanneer blijkt dat de administratie te traag reageert op bezwaarschriften, en zo verder. Dit zijn kwalitatieve verbeteringen waarvan wij het belang vooral niet mogen onderschatten.

Ik vind dat men rond dit zogenaamd charter heel veel misbaar maakt. Ik geef toe dat de tekst het resultaat is van een vergelijk. De regering bestaat immers uit vier partijen. Het is echter een evenwichtige tekst die door een ieder kan worden aanvaard.

Mijnheer Wyninckx, u hebt een aantal niet-onbelangrijke politieke beschouwingen ontwikkeld. Wij moeten allen vaststellen dat besparen bijzonder moeilijk is en dat met name 195 miljard besparen, uitzonderlijk moeilijk is.

Het is veel gemakkelijker te devalueren, of de lonen en wedden lineair te desindexeren dan post per post, departement per departement, te besparen. Het is een hindernissenkoers zoals er weinig bestaan in de paardesport, met alle mogelijke valkuilen. Wij beleven dat vandaag, maar wij wisten dat vooraf. Wij moeten daar door.

Misschien is het nog steeds gemakkelijker in ons land de belastingen op een of andere manier te verhogen dan te besparen. Dat zou echter catastrofaal zijn. Jarenlang hebben wij de belastingen verhoogd op een sluipende manier door het niet-indexeren van de fiscale barema's. Jarenlang zijn wij ons te buiten gegaan aan de wet van de concentratie van de voordelen op doelgroepen en het vervulpen van de offers over de grote massa. De politici hebben dat gedaan. Iedereen heeft dat gedaan. De boeren, de middenstanders, de loontrekkenden van die of die categorie, bepaalde sociale groepen, zij kregen allemaal wat en dat met de beste bedoelingen.

Vijf miljard hier, één miljard daar, 500 miljoen ginder... Er werd begonnen met 50 miljoen en het werd 5 miljard na 10 jaar. Wij hebben daar allen aan meegedaan in de hoop dat die doelgroepen voor ons zouden stemmen, maar de volgende keer veranderden zij misschien van gedachte en stemden zij voor anderen. De offers, de financiering van deze operatie, werd echter gespreid over de grote massa, bijvoorbeeld door inflatiebelasting of door sluipende belastingverhoging. Dat hebben wij jarenlang gedaan. Dat gebeurde trouwens in alle Europese landen. Het heeft ons gebracht tot het breukpunt, tot die duivelse machine van het sneeuwbaaleffect op de openbare schuld dat wij ook met deze besparing nog niet zullen doorbreken.

Même ceci est insuffisant pour rompre l'effet boule de neige de la dette publique. C'est la raison pour laquelle, monsieur de Wasseige, ce que vous appelez la consolidation de la dette publique, c'est-à-dire la suppression de la différence d'intérêt entre 14 p.c. et les taux actuels du marché, qui ne constitue pas vraiment une économie structurelle, est néanmoins importante. Elle nous aide à réduire l'effet boule de neige de la dette publique, et ceci est essentiel dans les circonstances présentes.

J'ai déjà dit que j'étais d'accord avec **M. Henrion**.

De heer Gijs heeft de algemene context op een zeer oordeelkundige wijze toegelicht en erop gewezen dat het reduceren van het tekort ook een sociale opgave is.

Ik had in dit verband een interessante discussie in de Kamercommissie, waarvan de leden zich erover beklagden dat de roerende inkomsten in de camembert van de verdeling van het nationaal inkomen zo sterk zijn toegenomen. Zij zijn inderdaad in vijf jaar tijd verdubbeld, door de stijging van de rentevoeten en door de explosie van de overheidsschuld. Mijn antwoord daarop is: verminder het deficit. Als het deficit is vermindert, zal de Staat minder moeten lenen, zal de rentevoet dalen, zal de overheidsschuld niet meer stijgen en zal spontaan het aandeel van de roerende inkomsten in het nationaal inkomen dalen.

De ongebreidelde *deficit spending* maakt van dit land op termijn een land van renteniers, althans voor een geprivilegieerde groep. Dat is ongezond.

Dit kan men bestrijden, niet door allerlei fiscale excessen maar door het deficit te reduceren. Dat verklaart de sociale dimensie van het verminderen van het tekort.

Je suis d'accord sur ce qu'a dit M. Desmarests.

Mevrouw Herman sprak over de ondoorzichtigheid en het kluwen van de wetgeving op alle domeinen. Ik verwacht veel van de koninklijke commissie inzake de vereenvoudiging en de harmonisering van de fiscaliteit. Ik zou meer Belgen willen vrijstellen van elke aangifte. Reeds 600 000 Belgen zijn in dit geval. In Nederland zijn het er meer dan 3 miljoen. Bij ons kunnen het dan verhoudingsgewijze 2 miljoen zijn, waarom niet? Ik hoop dat te realiseren in 1987 of 1988.

Ik steun mevrouw Herman omdat zij zegt dat vormen van pensioensparen of derde-leeftijdsparen belangrijk zijn en dat ze moeten worden uitgebouwd.

De heer Geens kan ik zeggen dat de bijsturing in de bouwsector het gevolg is van vruchtbaar overleg op drie punten: ten eerste, het verbeteren van het statuut van de middelgrote woning met de aftrekbaarheid van de aflossingen, niet voor de enige woning, maar voor alle woningen — voor zover het over nieuwbouw of aankoop van nieuwe woningen gaat —, ten tweede, het stabiel houden van de aanrekening van de aftrekbare interesten naar rata van 80 pct. tijdens de eerste vijf jaren, wat de hele termijn op 12 jaar brengt, en tenslotte, de 6 pct. voor de vernieuwbouw in een zeer extensieve interpretatie. Deze verbeteringen zijn belangrijk.

Morgenochtend om 8 uur 30 vergadert de Ministerraad. Ik zal er het koninklijk besluit houdende 6 pct. BTW voor de vernieuwbouw aan mijn collega's voorleggen. Die 6 pct. wordt heel ruim toegepast: vernieuwbouw, grote herstellingen.

En ce qui concerne la rénovation, comme il y a une divergence de concepts entre la Flandre, la Wallonie et Bruxelles, j'ai choisi le plus grand commun dénominateur, et l'application sera extrêmement large.

Ik voeg eraan toe dat het heel moeilijk zal zijn, de grens van 800 000 frank controleerbaar te maken. Wij kunnen iemand die « vernieuwbouwt » niet vragen alle facturen bij te houden en te tonen. Dat is een technocratisch irrealisme.

Dat is een bijkomende « ruimheid » in de toepassing. We zullen niet te veel rekening houden met de grens van 800 000 frank.

De heer Geens zegt vervolgens dat wij de verlaging van de vennootschapsbelasting zouden moeten modaliseren en meer zouden moeten doen voor de gereserveerde winst en minder voor de uitgekeerde. Principieel ben ik er geen tegenstander van. Wij moeten nuanceren omdat er een verband is tussen autofinanciering via gereserveerde winst en financiering door emissie van aandelen en het verhogen van het aandelenkapitaal. Dat is van groot belang voor onze ondernemingen.

Als de dividenden die de bedrijven uitkeren onvoldoende zijn, wie wil dan intekenen op nieuwe aandelen of aandelen kopen?

Het dividendbeleid van ondernemingen die zich richten op de kapitaalmarkt is een belangrijke strategische variabele. Ons fiscaal stelsel is reeds zeer penalisierend.

Om een dividend van 100 frank netto aan een aandeelhouder te betalen — ik reken enkel met de bevrijdende roerende voorheffing — moet de onderneming 240 frank verdienen, of bijna 2,5 maal zoveel. In het tijdperk van de globalisering van de roerende inkomsten komt er 30 of 40 pct. bij zodat de onderneming meer dan 300 frank moet verdienen. U moet zich er rekenschap van geven dat een onderneming die de aandeelhouders redelijk wil betalen 2,5 maal meer moet verdienen dan wat ze aandeelhouders uitkeert. De aandeelhouder is in vele ondernemingen zeer belangrijk.

M. Trussart a développé une série de considérations qui ont parfois ma sympathie.

En effet, le productivisme excessif n'est pas nécessairement une bonne chose, ni l'industrialisation à outrance, un idéal. Les programmes politiques de tous les partis ont des accents à caractère écologique. Vous avez souligné que vous avez été des pionniers, que vous êtes pour la protection de la nature et pour tout ce qui concerne la qualité de la vie. Soit!

Cependant, dès lors que la croissance économique ralentit, tombe à zéro ou est légèrement négative, il y a effondrement de notre économie, faillites en chaîne, chômage énorme.

Je me souviens, du temps où j'étais jeune professeur à Louvain, le premier rapport au club de Rome, et de la prise de position extrêmement énergique de M. Mansholt: « l'évangile selon M. Mansholt ».

Zij waren voorstander van de nulgroei, *zero economic growth*, afgekort ZEG, de zeg-isten. Zij beleden een nieuwe religie. Mansholt zei: « Hou op met de groei, leve de nulgroei, ook in de demografie. » Het werd een catastrofe. Wij hebben gedurende vijf à zes jaar een nulgroei gekend. Ons economisch sociaal bestel is daartegen niet bestand, het kraakt in zijn voegen en leidt tot grote werkloosheid. Ik ben geen voorstander van een ongebreidelde en ongecontroleerde groei, maar wij moeten ons ervan rekenschap geven dat de groei — die kan ook voor een stuk kwalitatief zijn — zeer belangrijk blijft voor onze economie.

Mijnheer De Smeyter, u zegt dat wij een budgettaire obsessie hebben; dat is niet waar. Wij hebben wel een budgettaire nachtmerrie. De collega's die deel hebben uitgemaakt van een regering, zoals bijvoorbeeld de heer Wyninckx, weten dat als men met die krater wordt geconfronteerd, men daarvan nachtmerries krijgt. Het is dus begrijpelijk dat wij met man en macht pogen daaraan iets te doen.

Mijnheer De Smeyter, ik vraag u — want u hebt kritiek op de financiële instellingen, meer bepaald de banken —, waar haalt een bank haar centen vandaan, heeft zij een ezel die zorgt voor het ophopen van geld, of is er een Midas die zodra hij de deur aan raakt, een geldhoop doet ontstaan? Waar komt het geld van de banken vandaan?

De heer Luyten. — Van staatsleningen.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — De banken halen in eerste instantie hun geld bij de spaarders, de grote en de kleine. De banken zijn loketzalen, het geld komt binnen en gaat terug buiten, met een intermediatiemarge.

De heer De Smeyter. — Wat met de ASLK?

De heer Eyskens, minister van Financiën. — De ASLK is ook een bank, het is een staatsbank. Er zijn ook nog de sociale spaarbanken zoals Bac, Codep enzovoort.

Waarom gedraagt de ASLK zich zoals een andere commerciële bank, waarom verlaagt de ASLK haar tarieven niet met 10, 20 of 30 pct.? Waarom zijn de rentevoeten van de ASLK op de spaarboekjes meestal lager dan die van de kleine spaarkassen die kapitalistische spaarkassen zijn? Waarom gedragen de staatsbanken en de sociale spaarbanken zich niet opvallend anders dan de kapitalistische banken die de burgers uitzuigen?

De heer Van Ooteghem. — Zij hebben een slechte voorgedijminister.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Ze kunnen zich niet anders gedragen in een concurrentiële economie. Het kan alleen anders in een integrale planeconomie die echter onverenigbaar is met democratie en die leidt tot andere kostenfenomenen en andere verkwestingen. Waarom is de levensstandaard in de Sovjetunie 70 jaar na de revolutie nog altijd 30 à 40 pct. lager dan bij ons, dit gepaard gaande met een afschuwelijk politieregime?

Laten we realistisch zijn en de ogen openen voor de realiteit. Het geld is niet te rapen bij de banken. Wij zullen die 30 miljard op het stuk van consolidatie realiseren.

Il n'est pas question, monsieur de Wasseige, de réaliser cette opération en transformant ces 30 milliards en autant d'impôts exceptionnels sur les bénéfices exceptionnels des institutions financières, qui n'en enregistrent pas, d'ailleurs.

M. de Wasseige. — Je n'ai pas parlé de cela, monsieur le ministre.

M. Eyskens, ministre des Finances. — Ces institutions financières au niveau de la rentabilité occupent le 7e rang parmi les 9 meilleures classées du Marché commun. La Commission bancaire insiste dans son rapport

sur la nécessité pour les institutions financières d'augmenter leurs moyens propres.

C'est un problème délicat. Je n'ai jamais fait de grandes déclarations à propos de cette opération. J'ai toujours insisté sur l'extrême résolution du gouvernement d'exécuter ce qui était annoncé. Je n'ai jamais parlé de modalités, de conditions ni de timing. Pour réussir cette opération, l'article 50 doit être adopté. Qui vivra verra!

M. Lepaffe a fait allusion à des « éclats de voix » au sein du gouvernement. Mais non! En fait, il y a une certaine surexcitation politique propre à toute fin de session. Partout, il peut y avoir des coups de chaleur! (*Sourires.*)

Cette situation ne se prolongera pas. Nous allons partir en vacances, lorsque les deux projets de loi auront été adoptés dans les deux Chambres. Nous sortirons de très nombreux arrêts royaux et la situation, d'ici à quelques semaines, sera stabilisée. Chaque année, nous vivons de tels phénomènes.

De heer Van In heeft allerlei behatenswaardige dingen gezegd. Ik zou binnen het raam van het ministerie van Financiën, dat hij zeer goed kent, een ENI willen oprichten, een *Ecole nationale d'impôts*, om de ambtenaren bij te scholen en te beschermen tegen de gevolgen van politisering. Wie uit een ENI komt zou op zijn kwaliteiten worden beoordeeld en niet op de voorspraak die hij eventueel zou genieten.

Terecht heeft de heer Van In de nadelen gegist van parafiscale fraude. Er bestaat ook zo iets als subsidiefraude. Ik ben ervan overtuigd dat een aantal ondernemingen subsidies hebben gekregen waarop ze geen recht hebben. Ook wat de Europese subsidies betreft, vindt er waarschijnlijk een grote oplichterij plaats. Reden te meer om gekant te zijn tegen subsidie, of althans tegen overdreven subsidiëren. Ik druk mij genuanceerd uit. Bedrijven die geen winst maken, kan men niet stimuleren op fiscaal vlak precies omdat er geen winst is. Bovendien heeft subsidiëring vaak ook een politiek karakter gekregen. Mijn ervaring is dat subsidiëring als stimulans absoluut te mijden is.

De heer Van In stelt voor de nationale huisvestingsmaatschappijen over te laten aan de Gewesten. De Gewesten willen ze niet want het gaat over een faktuur van 250 miljard, het grootste faillissement van deze eeuw. De leden van de Volksunie hebben mij vaak geïnterpelleerd over Cockerill-Sambre, een groot schandaal. Zij interpellieren mij niet over de Kempense Steenkolenmijnen, een even duur dossier. Het dossier van de sociale-huisvestingsmaatschappijen is echter zo duur als Cockerill-Sambre en Kempense Steenkolenmijnen samen.

Indien ik heb gezegd dat de twee nationale huisvestingsmaatschappijen misschien gaan fusioneren, is het mijn bedoeling de lasten van het verleden te delgen drupsgewijze doorheen de decennia tot in het jaar 2050. Onze kleinkinderen en achterkleinkinderen zullen nog steeds opgezaaid zitten met die schuld.

M. Luyten. — « Pourvu que ça dure ». (*Sourires.*)

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Wij maken van die twee maatschappijen één schuldcel.

Waarop wachten de Gewesten om een nieuwe eigen regionale huisvestingsmaatschappij op te richten? Dat kunnen zij doen, maar dan met regionale middelen en met gewestwaarborgen.

De heer Van Ooteghem. — Met meer financiële middelen dan.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Mijnheer Van Ooteghem, daar zal ik u een openhartig antwoord op geven, niet namens de regering, maar op dit late uur kunnen wij ook eens zeggen wat onze persoonlijke overtuiging is.

Ik heb de wetten van 8 en 9 augustus 1980 goedgekeurd. Ik ben voorstander van dotaties omdat het een element is van solidariteit dat absoluut nodig is in dit land, tenzij u het land op de fles wil. Maar de solidariteit speelt ook in andere domeinen dan de sociale zekerheid. Ik ben voor solidariteit maar binnen bepaalde perken en volgens klare rekeningen en klare mechanismen. Ik ben ook voor *ristorno's*, maar ik heb nooit meegedaan met een bepaald Vlaams enthousiasme waarbij men zei: weg met de dotaties, leve de *ristorno's*. De *ristorno's* zijn ook dotaties. Alleen ligt de sleutel anders. Er is echter geen enkele verantwoordelijkheid op het niveau van de gewesten wat de *ristorno's* betreft. Het is altijd mijn mening geweest dat men om ons unionistisch federalisme — om Eerste minister Martens te citeren — werkzaam te maken, de gewesten fiscaal verantwoordelijk moet maken.

De heer Luyten. — Dat zeggen wij toch ook!

De heer Eyskens, minister van Financiën. — De minister van Financiën van de Vlaamse deelregering was vier jaar lang zeer voorzichtig.

De inwoners van Virginia hebben in de 18e eeuw de Amerikaanse revolutie ontketend onder het motto *no taxation without representation*. In een moderne federale Staat moeten wij dat omkeren: *no representation without taxation*. De raden bestaan, maar zij hebben geen fiscaal heffingsrecht. U zou ook kunnen stellen, omwille van het vermijden van de distorsie van de concurrentie en van het behoud van de economische unie, dat de tijd gekomen is om de Gewesten toe te laten opcentiemen of opdecimen te heffen op de inkomstenbelasting.

De heer Van In. — Dat staat in de wet.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Waarop wachten zij dan?

De heer Van In. — Omdat het een bijkomende belasting zou zijn. Eerste moet u een stuk vrijgeven waarop men dan kan inspelen.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — De belastingbevrozing in de wet van 8 augustus 1980 ingeschreven gold gedurende vier jaar, dus tot augustus 1984. Dat is al lang voorbij.

Het is perfect mogelijk dit uit te voeren en ik ben daar voorstander van. Dat is trouwens de enige manier om de zaken geregeld te krijgen volgens klare afspraken en in de grootste duidelijkheid. Ik hoop dat er een gesprek mogelijk is tussen de Vlamingen en de Walen, zonder de Brusselaars te vergeten.

Ik signaleer aan het adres van onze Waalse vrienden dat het systeem van opcentiemen op de inkomstenbelasting voor hen gunstiger is dan het uitputten van de huidige *ristorno's* van het lijstje van de wet van 9 augustus 1980. De verkeersbelasting gaat voor 67 pct. naar Vlaanderen. Dat is niet het geval voor de inkomstenbelasting, want daarvan gaat maar 57 pct. naar Vlaanderen. Ik geef toe dat er een complicatie is van technische en politieke aard.

De heer Luyten. — Vooral in verband met de verdeelsleutel.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Wat doet u met Brussel wanneer u de inkomstenbelastingen gaat gebruiken als element van regionale fiscaliteit? Maar, dat is een ander thema, mijnheer Van In, waarover wij bij een andere gelegenheid kunnen spreken.

De heer Luyten. — Dat is een belangrijk thema.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Een zeer belangrijk thema. Ik weet niet waar ik in de commissie heb gezegd, *quandoque bonus dormitat dominus Van In*, dat er een verband is tussen vervangingsinkomens en vermogensbelasting. Bij mijn weten heb ik dat niet gezegd.

De heer Van In. — Dat is een afleiding die ikzelf heb gemaakt.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Dat is dus geen citaat van mij.

De heer Van In. — Dat heb ik ook niet gezegd, mijnheer de minister. Dat is een afleiding.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, ik meen dat ik in de mate van het mogelijke heb geantwoord op alle vragen.

Dames en heren, beseft u hoe moeilijk de opdracht is van een regering die de overheidsfinanciën moet saneren in een land zoals het onze met zijn talrijke tegenstellingen, in een land waar het allemaal zeer ingewikkeld en technisch is geworden? Wij moeten door die moeilijkheid heen. Wij zullen dit doen met de steun van de meerderheid en ook met de steun van de zwijgende meerderheid van onze bevolking die ons die steun heeft gegeven op 13 oktober 1985 en die over drie jaar kennis zal kunnen nemen van de balans waarvan wij overtuigd zijn dat zij positief zal zijn.

Wij blijven bij de mening dat wij ons op de goede weg bevinden. (*Applaus op de banken van de meerderheid.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer André Geens.

De heer A. Geens. — Mijnheer de Voorzitter, de minister van Financiën heeft gezegd dat de minister die namens de Volksunie deel uitmaakte van de vorige Vlaamse regering, de voorbije vier jaar niet gesproken

heeft over het fiscaal verantwoordelijk maken van de Gewesten. U weet echter, mijnheer de minister, dat dit niet mogelijk was. De Vlaamse regering had de voorbije jaren geen eigen fiscale bevoegdheid. Uw uitspraak ter zake is dus niet correct.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Hij heeft dit nooit opgeëist.

De heer A. Geens. — Hij kon dat gedurende die vier jaar wettelijk niet opeisen.

Mijnheer de minister, u heeft ook geen opheldering gegeven over de tegenspraak tussen de Nederlandse en de Franse tekst in het verslag waarop ik heb gewezen. Het betreft hier toch een belangrijk element.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Eyskens.

De heer Eyskens, minister van Financiën. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Geens heeft terecht gewezen op een fout op pagina 49 van het verslag. In de Nederlandse tekst staat die zin negatief geformuleerd, terwijl hij in feite positief moet worden geformuleerd.

De heer Luyten. — Mijnheer de minister, de man van Flanders euforie is iemand van uw arrondissement en van uw partij.

De Voorzitter. — Mijnheer Luyten, u hebt niet deelgenomen aan het debat en hebt bijgevolg niet het recht het woord te nemen.

De heer Luyten. — Het was slechts een interruptie, Voorzitter!

De Voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt over het geheel van het ontwerp van het wet, is de algemene beraadslaging gesloten.

Plus personne ne demandant la parole sur l'ensemble du projet de loi, la discussion générale est close.

Morgen bespreken wij de commissieverslagen. Eerst komt aan de beurt het verslag van de verenigde commissies voor de Justitie en voor de Financiën betreffende hoofdstuk III, artikelen 53 tot 116.

Nous aborderons demain la discussion des rapports de commission. Nous examinerons en premier lieu le rapport des commissions réunies de la Justice et des Finances au sujet du chapitre III, articles 53 à 116.

De Senaat vergadert opnieuw morgen, woensdag 16 juli 1986, te 10 uur.

Le Sénat se réunira demain, mercredi 16 juillet 1986, à 10 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten te 22 u. 45 m.)

(La séance est levée à 22 h 45 m.)

1698